

Registerkontroll inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Regeringsuppdrag om registerkontroll inom förskola m.fl.

Återrapportering av regeringsuppdrag
Diarienummer: SI 2025:2755

Citera gärna Skolinspektionens rapporter, men kom ihåg att uppge källa:
Skolinspektionen, rapportens namn och år.

Skolinspektionen, Redovisning av regeringsuppdrag, 2026

Diarienummer: 2025:2755

ISBN 978-91-990735-2-1

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Majoriteten har brister i registerkontrollen	5
Huvudmännen behöver göra mer för att säkerställa att registerkontrollen sker enligt regleringen.....	5
Uppdraget	7
Arbetets genomförande	7
Redovisningens disposition	7
Bakgrund	9
Registerkontroll syftar till att skydda barn och elever.....	9
Skolinspektionens tematiska tillsyner av registerkontroll.....	10
Skolinspektionen har granskat att registerutdrag visas upp och att kontrollen dokumenteras i enlighet med skollagen.....	10
Myndighetens granskning av arbetet med registerkontroll har omfattat olika personalgrupper och personer vid flera olika verksamhetstyper	12
Skillnad mellan vad som ingått i respektive tematisk tillsyn och vad som har varit möjligt att granska	13
Sammantagna resultat från de tematiska tillsynerna.....	14
Brister i en majoritet av besluten i de tematiska tillsynerna	14
Brister i kontrollen av registerutdrag.....	14
Brister i dokumentationen av kontrollen.....	16
Brister i registerkontroll av folkbokförda där pedagogisk omsorg bedrivs.....	17
Samlade erfarenheter från de tematiska tillsynerna	18
Huvudmännen ger uttryck för vikten av registerkontroll, men det blir ofta fel i handhavandet.....	18
Brister i registerkontrollen för vissa grupper	18
Avslutande diskussion	20
Viktigt att registerkontrollen genomförs i enlighet med lagstiftningen.....	20
Huvudmännen behöver göra mer för att säkerställa att registerkontroll genomförs i enlighet med lagstiftningen.....	21
Skolinspektionens åtgärder för att lyfta vikten av registerkontroll även i pedagogisk omsorg med enskild huvudman	22
Kommentarer om regleringen av registerkontroll i skollagen.....	22
Referenser	24

**Bilaga 1. Registerkontroll inom förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid
då förskola eller fritidshem inte erbjuds**

Bilaga 2. Registerkontroll vid fritidshem med enskild huvudman

Sammanfattning

Skolinspektionen har på uppdrag av regeringen granskat att huvudmannen säkerställer att registerkontroll sker inom förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Resultaten visar att många av de granskade huvudmännen behöver göra mer för att säkerställa att kontroll av registerutdrag och dokumentation av kontrollen genomförs i enlighet med lagstiftningen.

Skolinspektionen har genomfört två tematiska tillsyner av registerkontroll under 2025 som tillsammans omfattar de fyra typer av verksamheter som anges i uppdraget. Den ena tematiska tillsynen avser kommunala huvudmän och den andra enskilda huvudmän. En tidigare tematisk tillsyn av registerkontroll genomfördes hösten 2024 på kommunala grundskolor. Denna redovisning inkluderar resultaten från alla tre tematiska tillsyner av registerkontroll, och utgör myndighetens svar på regeringsuppdraget.

Majoriteten har brister i registerkontrollen

I de tematiska tillsynerna har Skolinspektionen granskat att verksamheterna lever upp till skollagens krav gällande dels kontroll av registerutdrag, dels dokumentation av kontrollen. Skolinspektionen har konstaterat brister i en majoritet av de 170 besluten i de tre tematiska tillsynerna. Brister förekom inom samtliga granskade verksamhetstyper. Det var vanligast med brister kopplat till dokumentationen av registerkontrollen, men det förekom också brister i själva kontrollen av registerutdrag i en betydande del av verksamheterna.

Skolinspektionen uppfattar att de granskade huvudmännen ger uttryck för vikten av att kontroll av registerutdrag görs för all personal som ska arbeta eller tas emot på annat sätt i verksamheterna. Men det finns relativt ofta brister i handhavandet av registerkontrollen. I alla tre tematiska tillsyner kunde Skolinspektionen också konstatera att det förekommit att personer har tillträtt verksamheterna utan att huvudmannen har gjort någon registerkontroll.

Huvudmännen behöver göra mer för att säkerställa att registerkontrollen sker enligt regleringen

Eftersom Skolinspektionen har konstaterat olika typer av brister inom alla granskade verksamhetstyper betonar myndigheten att huvudmännen behöver göra mer för att säkerställa att registerkontroll genomförs i enlighet med lagstiftningen. Huvudmännen behöver se till att regelverket är

känt av alla berörda och tillämpas korrekt. Detta för att uppfylla syftet med regleringen – att skydda barn och elever mot övergrepp och andra brott.¹

Skolinspektionen bedömer att tydliggöranden i lagstiftningen skulle kunna bidra till att fler huvudmän genomför registerkontrollen korrekt.

¹ Prop. 1999/2000:123, s. 19, Utbildningsdepartementet (2024a), s. 11 ff.

Uppdraget

I regleringsbrevet för 2025 gav regeringen följande uppdrag till Skolinspektionen.² Uppdraget omfattade tidsperioden från och med 2025 till och med 9 juni 2026.

Registerkontroll inom förskola m.fl.

Skolinspektionen ska granska att huvudmannen säkerställer att registerkontroll sker inom förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds avseende personer som enligt skollagen (2010:800) ska visa upp ett utdrag ur belastningsregistret. Uppdraget ska redovisas senast den 9 juni 2026.

Arbetets genomförande

Inom ramen för regeringsuppdraget har Skolinspektionen genomfört tillsyn av att registerkontroll genomförs i enlighet med lagstiftningen i de aktuella verksamheterna. Registerkontroll enligt lagstiftningen består av två delar, dels uppvisandet och kontrollen av registerutdraget, dels dokumentation av kontrollen.³ Båda dessa delar har ingått i myndighetens tillsyn.

Skolinspektionen har genomfört två tematiska tillsyner⁴ av registerkontroll under 2025 som tillsammans omfattar de fyra typer av verksamheter som anges i uppdraget.⁵ Den ena tematiska tillsynen avser kommunala huvudmän och den andra enskilda huvudmän. En tidigare tematisk tillsyn av registerkontroll genomfördes hösten 2024 på kommunala grundskolor.⁶ Totalt har därmed tre tematiska tillsyner av registerkontroll genomförts. De har tillsammans omfattat 170 beslut.

Redovisningens disposition

Redovisningen inleds med bakgrunden till regleringen av registerkontroll inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet, samt vad

² Utbildningsdepartementet (2024b).

³ I denna redovisning avser begreppet "registerkontroll" hela registerkontrollen, från uppvisandet av registerutdrag till dokumentation av kontrollen. När det endast handlar om själva uppvisandet av registerutdrag används "kontroll av registerutdrag" och när det endast handlar om dokumentationen används "dokumentation av kontrollen".

⁴ Tematisk tillsyn är en inspektionsform där Skolinspektionen detaljerat och systematiskt granskar ett utvalt område för att kontrollera att verksamheter uppfyller gällande författningskrav.

⁵ Skolinspektionen (2026a), Skolinspektionen (2026b). De två rapporterna finns bilagda denna redovisning.

⁶ Skolinspektionen (2025).

Skolinspektionen har granskat i de tre tematiska tillsynerna. Därefter presenteras de övergripande resultaten och myndighetens samlade erfarenheter från de tematiska tillsynerna. Redovisningen avslutas med Skolinspektionens kommentarer om resultaten och övriga medskick kring registerkontroll inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet.

Bakgrund

Registerkontroll syftar till att skydda barn och elever

Bestämmelser om registerkontroll av anställda inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet infördes ursprungligen i lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg, som trädde i kraft den 1 januari 2001.⁷ Syftet med lagen var att stärka barns och ungdomars skydd mot främst sexuella övergrepp genom att förhindra att personer som dömts för vissa brott anställs inom de aktuella verksamheterna.⁸ Enligt lagen skulle all personal som har direkt kontakt med barn och ungdomar, men även annan personal som arbetar i verksamheterna, lämna in ett utdrag ur belastningsregistret inför att de anställs, anlitas eller tilldelas arbete.

Bestämmelserna om registerkontroll har därefter införts i skollagen. Den 1 juli 2021 ändrades regleringen på så sätt att den som erbjuds arbete eller anställning ska visa upp ett registerutdrag för arbetsgivaren i stället för att lämna in det. Detta i syfte att skydda enskildas personliga integritet.⁹ Kontrollen ska dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp.¹⁰

Vilka brott som ska omfattas av registerkontrollen regleras i förordningen (1999:1134) om belastningsregister. Förordningen ändrades under 2024 så att fler brott blev synliga i registerutdraget.¹¹ De brott som lades till var brott mot terroristbrottslagen eller motsvarande äldre lagstiftning och brottet involverande av underårig i brottslighet. Syftet var att skydda barn och elever mot påverkan som syftar till radikaliserings samt mot rekryteringsförsök till brottslig verksamhet.¹² Riksdagen antog den 27 maj 2026 regeringens förslag till utökade registerkontroller inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Förändringarna innebär bland annat att registerkontrollen även ska omfatta vissa uppgifter i misstankeregistret, inte enbart belastningsregistret. Ändringarna träder i kraft den 15 juli 2026.¹³ Samma dag utökas också antalet brottstyper som framgår av registerutdraget.¹⁴

⁷ Lag (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

⁸ I förarbetena framhålls att regleringen inte innebär ett absolut skydd mot att direkt olämpliga personer anställs, utan att registerkontrollen utgör ett komplement till anställningsförfarandet i övrigt. Se prop. 1999/2000:123, s. 16.

⁹ Prop. 2020/21:152, s. 38 f.

¹⁰ 2 kap. 32 § skollagen.

¹¹ Förordning (2024:917) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

¹² Utbildningsdepartementet (2024a), s. 11 ff.

¹³ Prop. 2025/26:174, bet. 2025/26:UbU29, rskr 2025/26:300.

¹⁴ Förordning (2026:763) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Skolinspektionens tematiska tillsyner av registerkontroll

Nedan följer en sammanställning av vad som granskats i de tematiska tillsynerna. Närmare om vad som ingått i var och en av de tematiska tillsynerna presenteras i de separata rapporterna.¹⁵

Skolinspektionen har granskat att registerutdrag visas upp och att kontrollen dokumenteras i enlighet med skollagen

Myndighetens tematiska tillsyner av registerkontroll genomfördes under perioden hösten 2024 till hösten 2025. I de tematiska tillsynerna kontrollerade Skolinspektionen att registerkontroll genomförs i enlighet med lagstiftningen. Myndighetens tematiska tillsyner utgick från följande krav som regleras i skollagen.

Personer som anställs, anlitas eller tas emot på annat sätt inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

- Den som erbjuds en anställning, anlitas eller tas emot på annat sätt inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan eller annan pedagogisk verksamhet ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen eller beslutar om att anlita eller ta emot någon. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anställas, anlitas eller tas emot i verksamheten.¹⁶
- Kontrollen av registerutdraget ska dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp. Anteckningen ska göras av den inom verksamheten som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon. Någon annan dokumentation om kontrollen får inte göras.¹⁷
- Den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare, eller anlitas eller tas emot på nytt hos samma arbetsgivare, får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.¹⁸

Nedan förklaras de begrepp som används i redovisningen. Kategorierna utgår från skollagen.¹⁹

¹⁵ Skolinspektionen (2025), Skolinspektionen (2026a), Skolinspektionen (2026b). De två sistnämnda återfinns i sin helhet i bilaga 1–2.

¹⁶ 2 kap. 31 § skollagen.

¹⁷ 2 kap. 32 § skollagen.

¹⁸ 2 kap. 33 § skollagen.

¹⁹ 2 kap 31 § skollagen.

Begreppsförklaring

Anställda – Anställd personal, visstid eller tills vidare.

Anlitade – Personer som erbjuds eller tilldelas arbete under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet. Här ingår exempelvis personal som anlitas via bemanningsföretag.

Mottagna – Personer som är under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen eller personer i yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning som tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen. Personer som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats ingår också.

Personer som är folkbokförda där pedagogisk omsorg ska bedrivas

Pedagogisk omsorg erbjuds som ett alternativ till förskola eller fritidshem och vänder sig till barn i samma åldrar som förskolan och fritidshemmet. En form av pedagogisk omsorg är familjedaghem, där dagbarnvårdare tar emot barn i sitt eget hem eller i en särskild lokal. Förutom personer som arbetar i verksamheten, ska personer som är över 15 år och är folkbokförda där den pedagogiska omsorgen ska bedrivas visa upp ett registerutdrag. En av Skolinspektionens tematiska tillsyner omfattade pedagogisk omsorg och utgick från följande krav som regleras i skollagen.

- En person som är 15 år eller äldre och är folkbokförd där pedagogisk omsorg ska bedrivas ska på begäran av kommunen visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Om ett registerutdrag inte visas upp, får verksamheten inte bedrivas.²⁰
- Kontrollen av registerutdraget ska dokumenteras genom att kommunens handläggare antecknar att utdraget har visats upp. Någon annan dokumentation om kontrollen får inte göras.²¹

²⁰ 25 kap. 2 a § skollagen.

²¹ 25 kap. 2 a § skollagen.

Myndighetens granskning av arbetet med registerkontroll har omfattat olika personalgrupper och personer vid flera olika verksamhetstyper

I det följande presenteras kort upplägg och omfattning för respektive tematisk tillsyn. Närmare om tillsynernas upplägg och omfattning presenteras i de separata rapporterna.²²

Tematisk tillsyn av kommunala huvudmäns registerkontroll inom förskola, pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

I denna tematiska tillsyn granskades om registerkontroll genomförs i enlighet med aktuell lagstiftning när personal anställs, anlitas eller tas emot vid kommunal förskola, pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Den omfattade all personal som omfattas av lagstiftningen, det vill säga såväl pedagogisk personal som exempelvis köks- och lokalvårdspersonal.

Den tematiska tillsynen omfattade även att registerkontroll genomförs för personer som är 15 år eller äldre och som är folkbokförda där pedagogisk omsorg med kommunal huvudman bedrivs.

Den tematiska tillsynen genomfördes på huvudmannanivå med anmälda besök och omfattade 30 kommunala huvudmän. Besöken genomfördes hösten 2025.

Tematisk tillsyn av registerkontroll vid fritidshem med enskild huvudman

I denna tematiska tillsyn granskades om registerkontroll genomförs i enlighet med aktuell lagstiftning när personal anställs, anlitas eller tas emot vid fritidshem med enskild huvudman. Den omfattade endast personer som var verksamma vid fritidshemmet.

Den tematiska tillsynen genomfördes på verksamhetsnivå med oanmälda besök och omfattade 80 fritidshem med enskild huvudman. Besöken genomfördes hösten 2025.

Tematisk tillsyn av registerkontroll vid kommunal grundskola

I denna tematiska tillsyn granskades om registerkontroll genomförs i enlighet med aktuell lagstiftning när personal anställs vid kommunal grundskola. Den omfattade lärare, fritidspedagoger och annan resurspersonal.

Den tematiska tillsynen genomfördes på verksamhetsnivå med oanmälda besök och omfattade 60 grundskolor. Besöken genomfördes hösten 2024.

²² Skolinspektionen (2025), Skolinspektionen (2026a), Skolinspektionen (2026b). De två sistnämnda återfinns i sin helhet i bilaga 1–2.

Skillnad mellan vad som ingått i respektive tematisk tillsyn och vad som har varit möjligt att granska

Det är viktigt att notera att det kan finnas en skillnad mellan vad som har ingått i de tematiska tillsynerna, och vad som har varit möjligt att granska vid respektive besök.

För det första gäller detta verksamhetstyp. I den tematiska tillsynen av kommunala huvudmäns registerkontroll inom förskola, pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, strävade Skolinspektionen i urvalet efter att omfatta kommuner som hade alla tre verksamhetstyper i kommunal regi. Det fanns, då urvalet gjordes, dock inte 30 kommuner som hade både pedagogisk omsorg *och* omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i egen regi (däremot hade alla kommuner förskola i kommunal regi). Därmed ingår några kommuner som endast har kommunal förskola och pedagogisk omsorg, *eller* som endast har kommunal förskola och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

För det andra kan det finnas en skillnad mellan vad som har ingått och vad som har varit möjligt att granska avseende personalkategori och övriga personer som omfattas av tillsynerna. I den tematiska tillsynen av förskola, pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds och i den tematiska tillsynen av fritidshem omfattades både anställda, anlitade och mottagna.²³ Det var dock inte alla verksamheter som hade både anställt, anlitat och mottagit personer under den granskade tidsperioden. Att det inte finns någon brist kopplad till exempelvis mottagna personer kan därmed antingen bero på att registerkontrollen genomförts korrekt för mottagna personer, eller på att ingen person mottagits under aktuell tidsperiod.

²³ Den tematiska tillsynen av grundskolor avgränsades däremot till anställda personer.

Sammantagna resultat från de tematiska tillsynerna

Nedan presenteras översiktliga resultat för de tre tematiska tillsynerna. För en närmare beskrivning av resultaten, se respektive rapport.²⁴

Det är viktigt att notera att resultaten från de tre tematiska tillsynerna inte är direkt jämförbara eftersom olika avgränsningar har gjorts i respektive tematisk tillsyn, bland annat vad gäller vilken personal som har ingått. När Skolinspektionen har konstaterat brist hos en huvudman eller verksamhet handlar det vidare i vissa fall om bristfällig hantering vid enstaka tillfällen och i andra fall vid flera tillfällen. Det är också viktigt att komma ihåg att resultaten rör de granskade huvudmännen och verksamheterna; urvalet syftade inte till att skapa en nationell bild.

Brister i en majoritet av besluten i de tematiska tillsynerna

Skolinspektionen har konstaterat brister i en majoritet av besluten i de tre tematiska tillsynerna. Brister förekom inom samtliga verksamhetstyper, det vill säga förskola, pedagogisk omsorg, omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, fritidshem samt grundskola.

- I den tematiska tillsynen av kommunal förskola, pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds konstaterades brist hos 27 av de 30 granskade huvudmännen.
- I den tematiska tillsynen av fritidshem med enskild huvudman konstaterades brist i 53 av de 80 granskade verksamheterna.
- I den tematiska tillsynen av kommunal grundskola konstaterades brist i 46 av de 60 granskade verksamheterna.

Den vanligaste bristen avsåg dokumentationen av kontrollen. Men det fanns också brister i kontrollen av registerutdrag i en betydande del av verksamheterna. Många verksamheter hade brister i både kontrollen av registerutdrag och i dokumentationen av kontrollen.

Brister i kontrollen av registerutdrag

Brister i kontrollen handlar om själva kontrollen av en persons registerutdrag, som ska göras inför anställning, anlitande eller mottagande av den som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon.

²⁴ Skolinspektionen (2025), Skolinspektionen (2026a), Skolinspektionen (2026b). De två sistnämnda återfinns i sin helhet i bilaga 1–2.

- I den tematiska tillsynen av kommunal förskola, pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds konstaterades brister i kontrollen av registerutdrag hos 19 av de 30 granskade huvudmännen.
- I den tematiska tillsynen av fritidshem med enskild huvudman konstaterades brister i kontrollen av registerutdrag i 31 av de 80 granskade verksamheterna.
- I den tematiska tillsynen av kommunal grundskola konstaterades brister i kontrollen av registerutdrag i 23 av de 60 granskade verksamheterna.

Bristerna handlar om att kontrollen av registerutdrag:

- inte har genomförts alls,
- har genomförts vid fel tidpunkt,
- inte har gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon,
- har gjorts på personer som inte avses anställas, anlitas eller tas emot.

De fyra typerna av brister förekom i alla tre tematiska tillsyner, men i olika utsträckning.

I några fall har Skolinspektionen konstaterat att kontroll av registerutdrag inte har genomförts för personer som arbetar i verksamheterna. Bristen förekom i samtliga tre tematiska tillsyner och rörde såväl anställda som anlitate och mottagna personer.

Att kontrollen av registerutdrag har gjorts vid fel tidpunkt innebär att den gjorts först efter att en person har anställts, anlitats eller tagits emot.²⁵ I tillsynerna finns exempel på att registerkontrollen har gjorts efter anställning men innan personen har börjat arbeta, men också på att registerkontrollen har gjorts först efter tillträdet.

Enligt Skolinspektionens tolkning kräver den gällande regleringen vidare att det är den som tar beslut om att anställa, anlita eller ta emot en person som ska ta del av registerutdraget.

Slutligen är det bara personer som ska anställas, anlitas eller mottas som ska visa upp ett registerutdrag.²⁶ I tillsynerna förekommer att kontroll av registerutdrag har gjorts på personer som inte avses anställas, anlitas eller tas emot. Ett exempel är när samtliga arbetssökande ombeds att visa upp registerutdrag redan vid intervju.

²⁵ Registerkontrollen ska vara ett led i att bedöma om en person är lämplig att arbeta i verksamheten, och därför ska den göras inför anställning, anlitage eller mottagande. Prop. 1999/2000:123, s. 19 ff.

²⁶ Av förarbetena till regleringen om registerkontroll framgår att registerkontrollen enbart skall omfatta den som erbjuds anställning, inte alla som sökt anställningen. För en sådan ordning talar dels integritetsskäl, dels en önskan att begränsa antalet registerutdrag. Registerkontrollen blir då det sista ledet i anställningsförfarandet. Prop. 1999/2000:123, s. 21.

Brister i dokumentationen av kontrollen

I alla tre tematiska tillsyner var det vanligare med brister i dokumentationen av kontrollen än i själva kontrollen.

- I den tematiska tillsynen av kommunal förskola, pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds konstaterades brister i dokumentationen av registerkontrollen hos 27 av de 30 granskade huvudmännen.
- I den tematiska tillsynen av fritidshem med enskild huvudman konstaterades brister i dokumentationen av registerkontrollen i 46 av de 80 granskade verksamheterna.
- I den tematiska tillsynen av kommunal grundskola konstaterades brister i dokumentationen av registerkontrollen i 45 av de 60 granskade verksamheterna.

Bristerna handlar om att:

- anteckning om registerkontrollen saknas,
- anteckningen om registerkontrollen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon,
- anteckningen om registerkontrollen saknar datum eller namn på den som gjort kontrollen och/eller att något dokumenterats om registerutdragets innehåll,
- utdraget ur belastningsregistret har lämnats in och sparats.

De fyra typerna av brister förekom i alla tre tematiska tillsyner, men i olika utsträckning.

Enligt Skolinspektionens tolkning innefattar dokumentationsskyldigheten ett krav på att det av anteckningen framgår vem som utfört kontrollen och när denna genomförts. När dokumentationen av registerkontroll saknas eller är bristfällig, är det svårt för exempelvis en ny rektor att veta eller verifiera att en kontroll av registerutdrag har genomförts vid en anställning, anlitan eller mottagande, samt när och av vem. Vidare kan det innebära en risk för felaktigheter i tillämpningen av undantagsregeln²⁷ för registerkontroll. Vid återanställning är det viktigt att det finns en anteckning om att registerkontroll gjorts, för att kunna avgöra om en ny behöver göras.

Enligt Skolinspektionens tolkning kräver den gällande regleringen vidare att det är den som tar beslut om att anställa, anlita eller ta emot en person som ska dokumentera kontrollen.

²⁷ Av 2 kap. 33 § skollagen framgår att den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.

Sedan den 1 juli 2021 ska inte registerutdrag lämnas in och sparas av integritetsskäl. Av samma skäl ska heller inget om registerutdragets innehåll dokumenteras.²⁸

Brister i registerkontroll av folkbokförda där pedagogisk omsorg bedrivs

I den tematiska tillsynen som omfattade pedagogisk omsorg granskades även att registerkontroll genomförs för personer över 15 år som är folkbokförda där pedagogisk omsorg med kommunal huvudman bedrivs. I 3 av de 30 kommunerna fanns folkbokförda personer som omfattades av tillsynen. I alla tre fanns brister i form av att kommunerna inte hade begärt att registerutdrag skulle visas upp av berörda personer.

²⁸ Prop. 2020/21:152, s. 38 f.

Samlade erfarenheter från de tematiska tillsynerna

I detta avsnitt finns Skolinspektionens sammantagna erfarenheter från de tre tematiska tillsynerna. Erfarenheterna baseras på de granskade huvudmännen och verksamheterna och utgör inte en nationell bild.

Huvudmännen ger uttryck för vikten av registerkontroll, men det blir ofta fel i handhavandet

Skolinspektionen uppfattar att de granskade huvudmännen övergripande strävar efter att leva upp till kravet att kontroll av registerutdrag ska göras för all personal som ska arbeta eller tas emot på annat sätt i verksamheterna. Däremot finns det relativt ofta brister i handhavandet av registerkontrollen. I de tematiska tillsynerna har det inte ingått att närmare utreda *varför* olika typer av brister har uppstått. Under besöken har Skolinspektionen dock – i dokumentstudier och intervjuer – uppmärksammat några återkommande faktorer som har lett till brister.

- **Fördelning av arbetet**

I alla tre tematiska tillsyner förekom att uppgiften att kontrollera registerutdraget och/eller dokumentera kontrollen hade fördelats till en annan person än den som fattar beslut om anställning, anlitande eller mottagande, exempelvis till administrativ personal.

- **Begränsningar i digitala system**

Vidare förekom, i alla tre tematiska tillsyner, digitala system hos huvudmännen som inte medger att registerkontrollen dokumenteras på ett korrekt sätt. Exempelvis kan det endast finnas en kryssruta om att registerutdrag har visats upp, och alltså saknas ett definierat utrymme i systemen för att också anteckna namn på den som gjort kontrollen och datum för kontrollen.

- **Begränsat genomslag för kravet att inte spara registerutdrag**

Tillsynerna visar att lagändringen 2021 om att inte spara registerutdrag inte har fått genomslag hos alla huvudmän och verksamheter. Både i den tematiska tillsynen av kommunala grundskolor och i den tematiska tillsynen av fritidshem med enskild huvudman, var det relativt vanligt att registerutdragen sparades.

Brister i registerkontrollen för vissa grupper

De tematiska tillsynerna har omfattat både anställd och anlitad personal, samt personer mottagna på annat sätt. Brister har konstaterats för alla tre grupper. I det följande ges några exempel på brister i registerkontrollen för just anlitade och mottagna personer. Ett första exempel är när personal anlitas via bemanningsföretag. Det fanns fall där rektor för verksamheten inte hade gjort någon registerkontroll av personal som anlits via

bemanningsföretag. Rektor hade i dessa fall förlitat sig på att bemanningsföretaget hade genomfört kontrollen. Ett andra exempel är när studenter tas emot för verksamhetsförlagd utbildning. Då har det bland annat förekommit brister vad gäller dokumentationen av kontrollen, däribland att anteckning saknas. En möjlig förklaring kan vara att anställningsavtal inte upprättas för denna grupp, och att det därmed inte finns någon självklar plats att dokumentera kontrollen på.

Ytterligare en kategori där det har funnits brister är registerkontroll av personer som är folkbokförda där pedagogisk omsorg ska bedrivas. Bestämmelsen om att kommunen ska genomföra kontroll av registerutdrag för personer över 15 år som är folkbokförda där pedagogisk omsorg ska bedrivas trädde i kraft den 1 januari 2023. I den tematiska tillsynen där pedagogisk omsorg ingick, fanns det folkbokförda som omfattades av tillsynen i tre kommuner. I alla tre fanns brister i form av att kommunerna inte hade begärt att registerutdrag skulle visas upp av berörda personer.

Det är inte möjligt att dra några närmare slutsatser om registerkontroll av folkbokförda utifrån denna tematiska tillsyn, då det rör sig om få fall. Resultaten tyder dock på att kunskapen behöver höjas om registerkontroll av folkbokförda där pedagogisk omsorg ska bedrivas.

Avslutande diskussion

Registerkontroll ska bidra till att skydda barn och elever mot övergrepp och andra brott.²⁹ Den är dock inget absolut skydd mot att direkt olämpliga personer anställs i aktuella verksamheter.³⁰ Det är viktigt att komma ihåg att registerutdraget endast innehåller information om domar i ett begränsat urval av brott och att uppgifter gallras enligt olika tidsfrister. Det är också viktigt att komma ihåg att det inte finns något förbud mot att anställa en person som har begått vissa typer av brott, utan det är arbetsgivaren som avgör om en person ska anställas oavsett eventuella uppgifter i registerutdraget.³¹

Registerkontroll är med andra ord *ett* verktyg som arbetsgivaren har till förfogande för att bidra till att skydda barn och elever från övergrepp och för att skapa en trygg miljö. Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram ett nytt stödmaterial för att förebygga sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever.³² Där ingår bland annat stöd för rutiner vid rekrytering, rutiner för det vardagliga arbetet, skolklimatet och personalens kompetens. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att huvudmän och rektorer vidtar fler åtgärder än registerkontroll för att motverka risken för olämpliga personer i skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Inom ramen för detta regeringsuppdrag har Skolinspektionen dock endast granskat huvudmännens registerkontroll.

Viktigt att registerkontrollen genomförs i enlighet med lagstiftningen

Skolinspektionen uppfattar att många av huvudmännen och rektorerna i granskningarna framhåller vikten av att kontrollera registerutdrag och att de är måna om att kontrollerna görs innan någon börjar arbeta i verksamheterna. Trots detta har Skolinspektionen konstaterat brister i kontrollen av registerutdrag och/eller dokumentationen av kontrollen hos en majoritet av de granskade huvudmännen och verksamheterna. Skolinspektionens tillsyn av registerkontroll under 2024 och 2025, liksom Skolverkets stödmaterial om att förebygga sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever,³³ kan bidra till att sätta ljuset på registerkontroller och hur de ska genomföras.

Det är allvarligt när registerkontroll inte genomförs alls, eller när den genomförs först efter att en person har börjat arbeta i verksamheten. Då finns en risk för barns och elevers trygghet och säkerhet. Alla barn och elever ska ha en trygg och säker skolgång och personalen är avgörande för

²⁹ Prop. 1999/2000:123, s. 19, Utbildningsdepartementet (2024a), s. 11 ff.

³⁰ Prop. 1999/2000:123, s. 16.

³¹ Prop. 2007/2008:28, s. 6 f.

³² Skolverket (2026).

³³ Skolverket (2026).

att uppnå detta.³⁴ Det finns även risker med bristfällig dokumentation av registerkontroll. Exempelvis är det svårt för en ny rektor att veta om en registerkontroll är gjord och i så fall när, om anteckning saknas helt eller om anteckningen saknar namn och datum. Detta är en viktig aspekt särskilt i ljuset av hög rektorsomsättning.³⁵ Det finns också risker kopplat till den personliga integriteten när registerkontrollen inte dokumenteras korrekt, exempelvis om något om registerutdragets innehåll dokumenteras, eller om registerutdraget sparas. När lagen ändrades till att registerutdrag skulle visas upp istället för att lämnas in, var det utifrån att spridningen av uppgifter ur belastningsregistret bör begränsas i så stor utsträckning som möjligt. Om utdragen inte lämnas in och bevaras bedömdes risken för obefogad spridning av uppgifter från belastningsregistret och kränkning av den personliga integriteten minska betydligt.³⁶

Huvudmännen behöver göra mer för att säkerställa att registerkontroll genomförs i enlighet med lagstiftningen

Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att registerkontroll sker.³⁷ Det finns en risk för felaktigheter, och i värsta fall att registerkontroll inte genomförs för viss personal, om det inte är tydligt för samtliga berörda inom huvudmännens verksamheter när, hur och av vem registerkontroll ska göras. Eftersom Skolinspektionen har konstaterat olika former av brister inom alla granskade verksamhetstyper menar myndigheten att huvudmännen behöver göra mer för att säkerställa att registerkontroll genomförs i enlighet med lagstiftningen. Huvudmännen behöver se till att regelverket är känt av alla berörda och tillämpas korrekt. De behöver också se till att de (digitala) system som används möjliggör en korrekt dokumentation av registerkontrollen.

Skolinspektionen har i de tematiska tillsynerna funnit fall där personer börjat arbeta i verksamheten utan att ha visat upp ett registerutdrag. Det är allvarligt och Skolinspektionen vill betona vikten av att ha korrekta och väl förankrade rutiner och strukturer för genomförande av registerkontroll av alla personalkategorier och för alla olika typer av anställningar och mottaganden.

Det behöver också finnas tydliga rutiner för att kontrollera registerutdrag för personer över 15 år som är folkbokförda där pedagogisk omsorg ska bedrivas. Skolinspektionens tillsyn indikerar att kommunerna behöver bli mer uppmärksamma på att registerkontroll ska genomföras även för denna grupp.

³⁴ Prop. 2025/26:174, s. 8.

³⁵ Hög rektorsomsättning finns inom såväl förskola som grundskola, se exempelvis Sveriges Kommuner och Regioner (2024), s. 10, och Skolverket (2024).

³⁶ Prop. 2020/21:152, s. 38 f.

³⁷ 2 kap. 8 § skollagen. När det gäller registerkontroll av personer som är folkbokförda där pedagogisk omsorg ska bedrivas är det kommunen som är ansvarig, se 25 kap. 2 a § skollagen.

Skolinspektionens åtgärder för att lyfta vikten av registerkontroll även i pedagogisk omsorg med enskild huvudman

Registerkontroll är en viktig del i att motverka att barn och elever utsätts för övergrepp eller andra brott. Skolinspektionen har inte tillsynsansvar över pedagogisk omsorg med enskild huvudman, men har däremot tillsynsansvar över kommunernas tillsyn över sådan verksamhet. Myndigheten har vidtagit två åtgärder för att uppmärksamma kommunerna på vikten av registerkontroll inom pedagogisk omsorg med enskild huvudman.

För det första har myndigheten våren 2026 genomfört en tematisk tillsyn av 35 kommuners tillsyn över annan pedagogisk verksamhet. I den tematiska tillsynen ingick kommunernas verksamhetstillsyn över pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har godkänt. I granskningen ställdes bland annat frågor om huruvida kommunen i sin tillsyn kontrollerar att den enskilda huvudmannen gör kontroll av registerutdrag för sina anställda.³⁸

För det andra fick Skolinspektionen i regleringsbrevet för 2025 i uppdrag att ta fram ett stödmaterial för kommunernas tillsyn av pedagogisk omsorg. Myndighetens stödmaterial betonar vikten av att inom kommunernas tillsyn kontrollera att huvudmän för pedagogisk omsorg med anställda genomför registerkontroll.³⁹

Kommentarer om regleringen av registerkontroll i skollagen

Enligt Skolinspektionens tolkning kräver regleringen i 2 kap. skollagen att registerutdrag ska visas upp för den inom en verksamhet som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon. Det är på motsvarande sätt den som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon som är ansvarig för att dokumentera att kontrollen genomförts genom att göra en anteckning om detta. Något utrymme för att delegera dessa uppgifter till någon annan inom verksamheten, till exempel en personalhandläggare eller administratör, lämnas enligt myndighetens uppfattning inte av lagstiftningen.⁴⁰

³⁸ Regelverket medger dock inte att Skolinspektionen beslutar om brist i kommunernas ansvar för verksamhetstillsyn baserat på delområdet registerkontroll.

³⁹ Skolinspektionen (2026c).

⁴⁰ Det kan noteras att det i 2 kap. 31 § skollagen används två skilda uttryckssätt för att definiera för vem ett registerutdrag ska visas upp. Enligt bestämmelsens första stycke ska den som erbjuder en anställning visa upp ett registerutdrag för den som erbjuder anställningen, medan det i lagrummets tredje stycke föreskrivs att registerutdrag ska visas upp för den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon. Det sistnämnda uttryckssättet används även i kapitlets 32 § om dokumentationsskyldigheten, där det alltså föreskrivs att anteckningen om att registerutdrag har visats upp ska göras av den inom verksamheten som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon.

Myndigheten har i de tematiska tillsynerna också i ett relativt stort antal fall konstaterat en brist på grunden att det varit en annan person än den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon som kontrollerat registerutdraget och/eller dokumenterat kontrollen. Det rör sig i dessa fall alltså om situationer där en kontroll av registerutdraget faktiskt utförts inom verksamheten, men där denna uppgift fullgjorts av någon annan än den som enligt myndighetens mening utpekats i lagstiftningen.

Skolinspektionen konstaterar att många av de granskade verksamheterna förefaller ha tolkat den gällande regleringens innebörd på ett annat sätt än myndigheten. Att denna situation har uppstått är, så som Skolinspektionen uppfattar det, en följd av den förändring av lagstiftningen som genomfördes år 2021 och som innebar att registerutdrag i stället för att lämnas in ska visas upp.

För att säkerställa en effektiv efterlevnad är det angeläget att de krav som följer av lagstiftningen tydligt framgår. Enligt Skolinspektionens uppfattning bör det därför övervägas att se över den aktuella regleringens utformning, i syfte att åstadkomma en sådan ökad tydlighet.

Av skollagen framgår att registerkontrollen ska dokumenteras genom en anteckning. Enligt myndighetens tolkning innefattar denna dokumentationsskyldighet ett krav på att det av anteckningen framgår vem som utfört kontrollen och när denna genomförts. Skolinspektionen bedömer att ett tydliggörande i lagstiftningen av kravets innebörd i detta avseende skulle kunna bidra till att fler huvudmän dokumenterar registerkontrollen på ett korrekt sätt.

Referenser

Förordning (2024:917) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Förordning (2026:763) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Lag (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

Proposition 1999/2000:123. *Lämplighetsprövning av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.*

Proposition 2007/2008:28. *Utvidgad registerkontroll inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.*

Proposition 2020/21:152. *Vissa insatser för ökad lärarkompetens.*

Proposition 2025/26:174. *Utökade registerkontroller i skolväsendet.*

Riksdagsskrivelse 2025/26:300.

Skolinspektionen (2025). *Skolors kontroll av registerutdrag inför anställning*. Dnr 2024:4177.

Skolinspektionen (2026a). *Registerkontroll inom förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds*. Dnr 2025:3367.

Skolinspektionen (2026b). *Registerkontroll vid fritidshem med enskild huvudman*. Dnr 2025:5116.

Skolinspektionen (2026c). *Stödmaterial för kommuner – Stödmaterial vid prövning av ägare, ledning och ekonomiska förutsättningar – Pedagogisk omsorg*. Hämtat från Skolinspektionens hemsida < [Pedagogisk omsorg](#) >. Publicerat 5 maj 2026. Hämtat 13 maj 2026.

Skollag (2010:800).

Skolverket (2024). *Rektorsomsättning – en utmaning på många grundskolor. Skolverkets aktuella analyser*. Rapport 2024:1.

Skolverket (2026). *Förebygg sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever*. Hämtat från Skolverkets hemsida < [Förebygg sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever](#) >. Senast uppdaterat 2 april 2026. Hämtat 14 april 2026.

Sveriges Kommuner och Regioner (2024). *Öppna jämförelser – Förskola 2024. Barns närvaro och vistelsetider*.

Utbildningsdepartementet (2024a). *Utökad kontroll av uppgifter i belastningsregistret*. Promemoria. Dnr U2024/01028.

Utbildningsdepartementet (2024b). *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolinspektion*. Regeringsbeslut 2024-12-19. Dnr U2023/00710, U2024/02239, U2024/02837 (delvis) m.fl.

Utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU29. *Utökade registerkontroller i skolväsendet*.

Bilaga 1. Registerkontroll inom förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

Registerkontroll inom förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

Tematisk tillsyn av 30 kommunala huvudmän
Diarienummer: 2025:3367

Tematisk tillsyn

Tematisk tillsyn är en inspektionsform där Skolinspektionen detaljerat och systematiskt granskar ett utvalt område för att kontrollera att verksamheter uppfyller gällande författningskrav. Området är utvalt efter en riskanalys. De granskade verksamheterna får enskild återkoppling i form av beslut och som regel presenteras även resultaten i en rapport. Rapporten baseras på verksamheterna som har granskats, och kan inte ge en nationell bild av det aktuella området. Utgångspunkten för en tematisk tillsyn är alla barns och elevers lika rätt till en god utbildning i en trygg miljö.

Citera gärna Skolinspektionens rapporter, men kom ihåg att uppge källa: Skolinspektionen, rapportens namn och år.

Skolinspektionen, Tematisk tillsyn 2025

Diarienummer: 2025:3367

ISBN 978-91-990735-1-4

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	7
Det här visar tillsynen	15
Det förekommer brister i arbetet med registerkontroll hos 27 av 30 granskade huvudmän.....	15
Bedömningsgrund 1 – kontroll av registerutdrag.....	17
Bedömningsgrund 2 – Dokumentation av kontrollen	19
Bedömningsgrund 3 och 4 – kontroll av registerutdrag och dokumentation av kontrollen för den som är 15 år eller äldre och är folkbokförd där pedagogisk omsorg bedrivs	21
Andra iakttagelser	22
Digitala system uppges vara försvårande för dokumentation av kontrollen i några fall	22
Avslutande kommentar	23
Särskilt allvarligt när kontroll av registerutdrag inte genomförs	23
Tillsynen visar på brister i hanteringen av registerkontrollen	24
Skolmyndigheters arbete med registerkontroll	25
Referenser	26
Bilaga 1 Granskade huvudmän	27

Sammanfattning

Registerkontroll ska genomföras som en barnskyddande åtgärd. Skolinspektionen har granskat kommunala huvudmäns arbete med att genomföra registerkontroll inför anställning, anlitande och mottagande vid förskola och annan pedagogisk verksamhet. Resultatet visar att 27 av 30 huvudmän har brister i kontrollen eller i dokumentationen av registerkontrollen.

Det är viktigt att barn och elever garanteras en trygg och säker förskola och annan pedagogisk verksamhet.¹ Registerkontroll är ett led i att skydda barn och elever mot övergrepp och annan brottslighet, inklusive att rekryteras till kriminella nätverk.² Inför ett erbjudande om anställning, anlitande eller mottagande ska därför ett registerutdrag visas upp. Den som omfattas av kraven på att visa upp registerutdrag får inte anställas, anlitas eller tas emot utan att registerutdrag har visats upp.³

I den här tematiska tillsynen har Skolinspektionen granskat att kontroll av registerutdrag genomförs och att kontrollen dokumenteras enligt författningarna. I tillsynen ingick att kommunen har kontrollerat registerutdrag för personer som anställts, anlits och mottagits vid förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. De allra flesta huvudmän har flera olika personalkategorier och yrkesroller som omfattas av tillsynen, bland annat pedagoger, lokalvårdare och kökspersonal samt personer under utbildning till lärare eller förskollärare. I tillsynen har även ingått att kontroll av registerutdrag genomförs och dokumenteras för personer som är 15 år eller äldre och folkbokförda på en adress där pedagogisk omsorg bedrivs.

I rapporten redovisar vi tillsynens resultat och slutsatser. Beskrivningarna i rapporten gäller de 30 kommunala huvudmän som har granskats, och avser inte att ge en nationell bild.

¹ Här används annan pedagogisk verksamhet som begrepp för pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

² Ett registerutdrag avseende arbete i skola och förskola innehåller uppgifter om påföljd eller åtalsunderlåtelse som meddelas för mord, dråp, grov misshandel, människorov, alla sexualbrott, barnpornografibrott, grovt rån, involverande av underårig i brottslighet och brott mot terroristbrottslagen eller motsvarande äldre lagstiftning. Om påföljden även avser något annat brott, innehåller utdraget även uppgifter om det brottet (se 22 § tredje stycket förordningen [1999:1134] om belastningsregister). Syftet med regleringen är att skydda barn och unga mot övergrepp, se prop. 1999/2000:123 s. 14 ff samt prop. 2020/21:152, s. 41. Se även prop. 1999/2000:123, s. 19 och prop. 2025/26:174, s. 10–11.

³ Se avsnittet nedan om aktuell lagstiftning.

Det förekommer brister i arbetet med registerkontroll hos 27 av 30 granskade huvudmän

Sammantaget visar tillsynen att det finns brister i arbetet med kontroll av registerutdrag eller dokumentation av kontrollen hos 27 av 30 huvudmän som ingått i tillsynen.

Hos 19 av de 30 granskade huvudmännen föreligger brister kopplade till kontroll av registerutdrag. Hos 27 av de 30 granskade huvudmännen föreligger brister kopplade till dokumentation av kontrollen. När en huvudman har bedömts ha en eller flera brister i arbetet med registerkontroll betyder det att bristen identifierats vid minst en anställning, ett anlitande eller ett mottagande av personal i huvudmannens verksamheter. I vissa fall handlar det alltså om bristfällig hantering vid enstaka tillfällen och i andra fall vid flera tillfällen.

De brister som identifierats gällande kontroll av registerutdrag är:

- kontroll av registerutdrag är inte genomförd
- kontrollen görs vid fel tidpunkt
- kontrollen görs på personer som inte avses anställas, anlitas eller tas emot
- kontrollen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon.

De brister som identifierats gällande dokumentation av kontrollen är:

- anteckning om kontrollen saknas
- anteckningen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon
- anteckningen om registerkontrollen saknar datum eller namn på den som gjort kontrollen och/eller att något dokumenterats om registerutdragets innehåll
- utdraget ur belastningsregistret har sparats

Det är 17 av 30 granskade kommuner som bedriver verksamhetstypen pedagogisk omsorg i egen regi. Av dessa är det endast tre kommuner som omfattas av tillsynen vad gäller folkbokförda på adress där pedagogisk omsorg bedrivs. För samtliga av dessa tre förekommer det brister vad gäller kontroll av registerutdrag och dokumentation av kontrollen av folkbokförda personer som är 15 år eller äldre.

Särskilt allvarligt när kontroll av registerutdrag inte genomförs

Kontroll av registerutdrag ska genomföras vid anställning, anlitande och mottagande på förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds som en barnskyddande åtgärd.

Hos 4 av de 30 granskade kommunala huvudmännen har man inte genomfört kontroll av registerutdrag. Skolinspektionen vill understryka att det är en särskilt allvarlig brist.

Dokumentation av kontrollen ska också hanteras korrekt för att det inte ska råda några oklarheter kring om, av vem och när kontrollen har gjorts.

Brister i dokumentation av kontrollen kan även leda till att integritetskänsliga uppgifter sprids.

Inledning

Det är viktigt att barns och elevers trygghet och säkerhet garanteras i förskola och annan pedagogisk verksamhet.⁴ Barn i skolväsendet⁵ och annan pedagogisk verksamhet är beroende av de vuxna som de kommer i kontakt med. Registerkontroll är ett led i att skydda barn och elever mot övergrepp och annan brottslighet.⁶ För att säkerställa att vuxna som arbetar inom förskola och barnomsorg är lämpliga är det nödvändigt att arbetsgivare kontrollerar om de har begått allvarliga brott. Inför ett erbjudande om anställning, anlitande eller mottagande ska därför ett registerutdrag visas upp.⁷

Därför har Skolinspektionen genomfört tillsynen

Lagen om registerkontroll infördes år 2001. Några år därefter följde Skolverket upp lagstiftningen. Skolverket konstaterade då att de barnskyddande aspekterna av lagen tillämpades relativt väl, även om lagen efterlevdes sämre vid hastigt uppkomna vakanser. Därtill konstaterades att avsteg betydligt oftare gjordes beträffande de integritetsskyddande aspekterna, framför allt att utdrag begärdes in för tidigt i anställningsprocessen.⁸

Sedan lagstiftningen om registerkontroll först infördes har mycket hänt med brottsutvecklingen i Sverige. Sverige har i dag allvarliga utmaningar med en grov organiserad brottslighet med kriminella nätverk där även barn i allt yngre åldrar dras in, både som utövare av och som offer för grov brottslighet. Den brottslighet som påverkar resten av samhället påverkar också skolväsendet. De kriminella finns där barn finns: i skolan, ute i samhället och på sociala medier. Skolväsendet har en central roll som skyddsfaktor när det gäller att motverka brottslighet och rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk.⁹

⁴ Här används annan pedagogisk verksamhet som begrepp för pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

⁵ Förskola ingår i skolväsendet (1 kap. 1 § skollagen).

⁶ Ett registerutdrag avseende arbete i skola och förskola innehåller uppgifter om påföljd eller åtalsunderlåtelse som meddelas för mord, dråp, grov misshandel, människorov, alla sexualbrott, barnpornografibrott, grovt rån, involverande av underårig i brottslighet och brott mot terroristbrottslagen eller motsvarande äldre lagstiftning. Om påföljden även avser något annat brott, innehåller utdraget även uppgifter om det brottet (se 22 § tredje stycket förordningen [1999:1134] om belastningsregister). Syftet med regleringen är att skydda barn och unga mot övergrepp, se prop. 1999/2000:123, s. 14 ff samt prop. 2020/21:152, s. 41. Se även prop. 1999/2000:123, s. 19 och Utbildningsdepartementet (2024), s. 11 ff.

⁷ Se avsnittet nedan om aktuell lagstiftning.

⁸ Skolverket, 2003, s. 5–6.

⁹ Prop. 2025/26:174, s. 10–11.

Syfte och inriktning

Genom denna tematiska tillsyn¹⁰ har Skolinspektionen kontrollerat att berörda kommunala huvudmän uppfyller författningarnas krav beträffande kontroll av registerutdrag inom förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds när personal anställs, anlitas eller tas emot. Tillsynen omfattar även att kontroll av registerutdrag genomförs för alla personer över 15 år som är folkbokförda på adressen där pedagogisk omsorg med kommunal huvudman bedrivs från och med den 1 januari 2023.

Verksamhetstyper som ingår i tillsynen

Förskola – förskola som bedrivs i kommunal regi. Förskolan är tillgänglig för barn mellan ett och sex år. Skollagen reglerar verksamheten utifrån vilka rättigheter och skyldigheter barn och deras vårdnadshavare har. Den pedagogiska verksamheten inom förskolan utgår från läroplanen.

Pedagogisk omsorg – pedagogisk omsorg som bedrivs i kommunal regi. Pedagogisk omsorg erbjuds som ett alternativ till förskola eller fritidshem och vänder sig till barn i samma åldrar som förskolan och fritidshemmet vänder sig till. En form av pedagogisk omsorg är familjedaghem, där dagbarnvårdare tar emot inskrivna barn i sitt eget hem eller i en särskild lokal. Det finns ingen läroplan för pedagogisk omsorg.

Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds – kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs, med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt. Sådan omsorg, ibland även kallad nattis, är inte en del av förskolans verksamhet utan hör till de verksamhetsformer som i skollagen benämns som annan pedagogisk verksamhet.

Rättslig reglering

Bakgrund till regleringen om krav på registerkontroll i skolväsendet

Bestämmelser om registerkontroll av anställda inom skolväsendet infördes ursprungligen i lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg, som trädde i kraft den 1

¹⁰ En tematisk tillsyn innebär en detaljerad och systematisk granskning inom ett avgränsat område för att kontrollera att den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagstiftningen.

januari 2001.¹¹ Syftet med lagen var att stärka barns och ungdomars skydd mot främst sexuella övergrepp genom att förhindra att personer som dömts för vissa brott anställs inom de aktuella verksamheterna.¹² Enligt lagen om registerkontroll skulle all personal som har direkt kontakt med barn och ungdomar, men även annan personal som arbetar i verksamheterna, lämna in ett utdrag ur belastningsregistret inför att de anställs, anlitas eller tilldelas arbete.

Bestämmelserna om registerkontroll har därefter införts i skollagen. Den 1 juli 2021 ändrades lydelsen på så vis att ett registerutdrag enbart ska visas upp för arbetsgivaren i stället för att lämnas in. Detta i syfte att skydda de anställdas integritet.¹³ Kontrollen ska sedan dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp.¹⁴

Eftersom det i lagstiftningen inte finns något förbud mot att anställa, anlita eller ta emot personal trots att det i registerutdraget finns anteckningar om brott, har det i tillsynen inte kontrollerats huruvida huvudmannen valt att anställa, anlita eller ta emot personal med registeranteckningar.¹⁵

Aktuell lagstiftning

Av 2 kap. 31 § skollagen framgår att den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anställas.

Registerutdrag som avses i första stycket ska visas upp även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,
2. under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i första stycket, eller

¹¹ Lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

¹² I förarbetena framhålls att regleringen inte innebär ett absolut skydd mot att direkt olämpliga personer anställs, utan att registerkontrollen utgör ett komplement till anställningsförfarandet i övrigt. Se prop. 1999/2000:123, s. 16.

¹³ Prop. 2020/21:152, s. 38 f.

¹⁴ 2 kap. 32 § skollagen.

¹⁵ Prop. 2009/10:165, s. 280.

3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i första stycket.

Registerutdraget ska i de fall som avses i andra stycket visas upp för den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon på ett sådant sätt som avses där. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

Av 2 kap. 32 § skollagen framgår att en kontroll av ett registerutdrag enligt 31 § ska dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp. Anteckningen ska göras av den inom verksamheten som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon. Någon annan dokumentation om kontrollen får inte göras.

Av 2 kap. 33 § skollagen (i fortsättningen benämnd undantagsregeln) framgår att den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.

Enligt 25 kap. 2 § ska kommuner sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg, om barnets vårdnadshavare önskar det.

Av 25 kap. 2 a § framgår att en person som är 15 år eller äldre och är folkbokförd där en sådan verksamhet som avses i 2 § ska bedrivas, ska på begäran av kommunen visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Om ett registerutdrag inte visas upp, får verksamheten inte bedrivas. Kontrollen av registerutdraget ska dokumenteras genom att kommunens handläggare antecknar att utdraget har visats upp. Någon annan dokumentation av kontrollen får inte göras.

Bestämmelsen i 25 kap. 2 a § trädde i kraft den 1 januari 2023. Av övergångsbestämmelserna framgår att bestämmelsen inte ska tillämpas på den som vid ikraftträdandet var folkbokförd där det redan bedrevs sådan pedagogisk omsorg som avses i 25 kap. 2 §.¹⁶

Offentliga huvudmän är skyldiga att bevara handlingar enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och arkivlagen (1990:782).

¹⁶ SFS 2022:241.

Bedömningsgrunder

Nedan beskrivs de bedömningsgrunder som tillsynen utgått från.

Bedömningsgrund 1

Den som erbjuds en anställning, arbete eller praktik i förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds visar upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen, om inte en undantagssituation föreligger. (2 kap. 31 och 33 §§ skollagen)

Bedömningsgrund 2

Registerkontrollen dokumenteras genom en anteckning. (2 kap. 32 § skollagen)

Bedömningsgrund 3

Kommunen begär att den som är 15 år eller äldre och är folkbokförd där pedagogisk omsorg ska bedrivas visar upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. (25 kap. 2 § och 2 a § skollagen)

Bedömningsgrund 4

Registerkontrollen dokumenteras genom en anteckning. (25 kap. 2 a § skollagen)

Registerkontroll ska genomföras för personal som ska anställas, anlitas eller tas emot

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat att kommunen har genomfört kontroll av registerutdrag för personal vid förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. För förskola har tillsynen begränsats till personer som har anställts, anlitats eller mottagits från och med den 1 juli 2023. För annan pedagogisk verksamhet har tillsynen begränsats till personer som har anställts, anlitats eller mottagits från och med den 1 juli 2021. Tillsynen har även omfattat vikarier som har anställts tre månader från tidpunkten för respektive tillsyn men som inte har en pågående anställning. Det har även ingått att kontrollera om registerkontrollen genomförts i rätt tid. Med det avses innan personalen har anställts, anlitats eller mottagits. Det ingick också att kontrollera att registerkontrollen genomförts av den som beslutat om att anställa, anlita eller ta emot någon.

Den som erbjuds en förnyad anställning hos samma huvudman inom ett år är undantagen från kravet på registerkontroll.¹⁷ I dessa fall har arbetsgivaren alltså möjlighet att göra undantag från huvudregeln att personen ska visa upp ett registerutdrag. Skolinspektionen har i denna tillsyn kontrollerat om personer som anställts, anlitas eller tagits emot omfattas av undantagsregeln för att kunna bedöma vilka som ingår i tillsynen.

Registerkontrollen ska dokumenteras genom en anteckning

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat att den inom verksamheten som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon har gjort en anteckning om att registerkontroll är genomförd. Tillsynen har även omfattat att det av den anteckning som ska göras framgår vid vilket datum kontrollen har gjorts samt vem som har gjort den. Vidare har tillsynen även omfattat att det uppvisade registerutdraget inte lämnas över till och sparas av den som beslutar om anställning, anlitan eller mottagande. Slutligen har det ingått i tillsynen att kontrollera att ingen information om innehållet i registerutdraget har dokumenterats.

Offentliga huvudmän är skyldiga att bevara handlingar enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och arkivlagen (1990:782). Anteckningar om att utdrag har visats upp ska därför bevaras i enlighet med dessa bestämmelser.¹⁸

Registerkontroll ska genomföras avseende folkbokförda personer

I tillsynen har Skolinspektionen även kontrollerat att det genomförs registerkontroll för personer som är 15 år eller äldre och folkbokförda på adressen där pedagogisk omsorg bedrivs i kommunal regi. Beträffande sådana verksamheter för pedagogisk omsorg som redan bedrevs den 1 januari 2023 när bestämmelsen i 25 kap. 2 a § trädde i kraft, kan kontrollen endast genomföras avseende personer som folkbokförts på adressen från och med den 1 januari 2023.¹⁹

Registerkontroll avseende folkbokförda personer ska dokumenteras genom en anteckning

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat att den som har tilldelats ansvaret hos kommunen att kontrollera registerutdrag avseende folkbokförda personer också har gjort en anteckning om att registerkontroll är genomförd. Av anteckningen ska det framgå vid vilket datum kontrollen har gjorts samt vem som har gjort den. Vidare har tillsynen även omfattat att kontrollera att det uppvisade registerutdraget inte lämnas in och sparas,

¹⁷ 2 kap. 33 § skollagen.

¹⁸ Prop. 2020/21:152, s. 41.

¹⁹ Övergångsbestämmelser till SFS 2022:241.

samt även att ingen information om innehållet i registerutdraget har dokumenterats.

Offentliga huvudmän är skyldiga att bevara handlingar enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och arkivlagen (1990:782). Anteckningar om att utdrag har visats upp ska därför bevaras i enlighet med dessa bestämmelser.²⁰

Personalkategorier som ingår i tillsynen

Anställda – innebär anställd personal som arbetar i någon av de tre verksamhetstyperna som till exempel förskolelärare, barnskötare, rektor, lokalvårdare och kökspersonal.

Anlitade – innebär personer som erbjuds eller tilldelas arbete i någon av de tre verksamhetstyperna, exempelvis genom uppdrag eller anställning hos någon som ingår avtal med den som bedriver verksamheten, exempelvis personal som anlitas via bemanningsföretag.

Mottagna – innebär personer som är under utbildning till lärare eller förskolelärare eller personer i yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning som tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen. Personer som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats ingår också.

Övriga personer som ingår i tillsynen

Folkbokförda personer över 15 år – innebär personer som är 15 år eller äldre och är folkbokförda på en adress där pedagogisk omsorg bedrivs.

Tillsynens genomförande

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av 30 kommunala huvudmän under hösten 2025. Urvalet har gjorts utifrån att alla tre verksamhetstyper som ingår i tillsynen i så stor utsträckning som möjligt skulle finnas hos de utvalda huvudmännen.²¹ Alla huvudmännen i urvalet bedriver förskoleverksamhet. I genomsnitt har Skolinspektionen granskat fyra förskolor per huvudman. Av de 30 huvudmännen erbjöd 24 omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Pedagogisk omsorg i egen regi fanns hos 17 av de 30 kommunerna. I tillsynen omfattas flera olika personalkategorier och andra personer, se blå ruta på s. 13 för utförlig förklaring av vilka som omfattas.

²⁰ Prop. 2020/21:152, s. 41.

²¹ Se bilaga 1 Granskade huvudmän för en sammanställning av vilka verksamhetstyper som finns hos respektive huvudman i urvalet.

Under tillsynen har besök genomförts i utvalda kommuner. Besöken har varit anmälda, men haft kortare framförhållning. Utredarna har under besöken:

- genomfört dokumentstudier på plats
- intervjuat ansvariga för att anställa, anlita eller ta emot personal, bland annat rektorer
- intervjuat ansvariga för att kontrollera registerutdrag för folkbokförda
- vid behov kompletterat intervjun via telefon eller digitalt
- vid behov inhämtat ytterligare uppgifter från annan personal för att få tillräckligt bedömningsunderlag i tillsynsärendet.

Efter verksamhetsbesöket har en tjänsteanteckning upprättats, och det samlade underlaget för beslut har kommunicerats till huvudmannen med möjlighet att lämna synpunkter.

Skolinspektionen har redovisat bedömningarna i ett beslut för varje huvudman, som anger om det finns brister enligt de författningar som ligger till grund för tillsynen. I besluten redovisas vilka omständigheter som ligger till grund för bedömningarna. Om författningarnas krav inte har uppfyllts, anges vilka åtgärder som huvudmannen behöver vidta.

Det är huvudmannens ansvar att bedriva verksamhet i enlighet med författningarna. Det är också huvudmannens ansvar att vidta nödvändiga åtgärder utifrån Skolinspektionens beslut.

I samband med beslut har utredarna erbjudit huvudmannen ett samtal om beslutet med möjlighet att ställa frågor.

Det här visar tillsynen

Det här avsnittet presenterar resultaten från tillsynen. I en tillsyn kontrollerar Skolinspektionen att den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra författningar. Tillsynen resulterar i bedömningar av om det föreligger brist i förhållande till kraven i bestämmelser eller inte. I det här kapitlet beskriver vi vilka brister som har identifierats genom den tematiska tillsynen.

Inledningsvis sammanfattas antalet brister som har konstaterats totalt och per bedömningsgrund. Därefter ges mer detaljerade beskrivningar av vad de identifierade bristerna handlar om i åtta avsnitt, uppdelat efter typ av brist.

Det förekommer brister i arbetet med registerkontroll hos 27 av 30 granskade huvudmän

Sammantaget är det 27 av 30 huvudmän som inte når upp till författningarnas krav avseende minst en bedömningsgrund, vid minst en verksamhet, det vill säga förskola, pedagogisk omsorg och/eller omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Hos 19 av 30 granskade huvudmän föreligger brister kopplade till kontroll av registerutdrag (bedömningsgrund 1). Hos 27 av 30 granskade huvudmän föreligger brister kopplade till dokumentation av kontrollen (bedömningsgrund 2), se tabell 1. När en huvudman har bedömts ha en eller flera brister i sin registerkontroll betyder det att bristen identifierats vid minst en anställning, ett anlåtande eller ett mottagande av personal i huvudmannens verksamheter. I vissa fall handlar det om bristfällig hantering vid enstaka tillfällen och i andra fall vid flera tillfällen.

I tillsynen ingår att den kommunala huvudmannen har kontrollerat registerutdrag för personer som anställts, anlåtats och mottagits vid förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. De allra flesta huvudmän har flera olika personalkategorier och yrkesroller som omfattas av tillsynen, däribland pedagoger, lokalvårdare och kökspersonal samt studenter som genomför sin verksamhetsförlagda del av utbildningen i verksamheten.

Nedan följer en beskrivning av de brister som Skolinspektionen har sett. Dessa återfinns även i tabell 1 och 2.

Tabell 1. Antal huvudmän med olika typer av brister

Bedömningsgrunder, uppdelade på typ av brist	Antal huvudmän*
Bedömningsgrund 1: kontroll av registerutdrag	19
Kontroll av registerutdrag har inte genomförts	4
Kontrollen görs vid fel tidpunkt ²²	2
Kontrollen görs på personer som inte avses anställas, anlitas eller tas emot	2
Kontrollen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon	15
Bedömningsgrund 2: dokumentation av kontrollen	27
Anteckning om kontrollen saknas	20
Anteckningen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon	21
Anteckningen om registerkontrollen saknar datum eller namn på den som gjort kontrollen och/eller att något dokumenterats om registerutdragets innehåll	19
Utdraget ur belastningsregistret har sparats	4

* Observera att respektive huvudman kan ha flera konstaterade brister per bedömningsgrund.

Av de 30 huvudmännen i urvalet är det 17 kommuner som bedriver verksamhetstypen pedagogisk omsorg i egen regi. Av dessa är det endast tre kommuner som omfattas av tillsynen vad gäller folkbokförda på adress där pedagogisk omsorg bedrivs. Hos dessa tre förekommer brister vad gäller både kontroll av registerutdrag och dokumentation av kontrollen av folkbokförda personer över 15 år (bedömningsgrund 3 och 4). Se tabell 2.

²² Med "fel tidpunkt" avses att registerkontroll inte genomförs i samband med beslut om anställning, anlitage eller mottagande.

Tabell 2. Antal huvudmän med olika brister

Bedömningsgrunder, uppdelade på typ av brist	Antal huvudmän*
Bedömningsgrund 3: kontroll av registerutdrag för den som är 15 år eller äldre och är folkbokförd där pedagogisk omsorg bedrivs	3
Utdrag ur belastningsregistret har inte visats upp för kommunen	3
Bedömningsgrund 4: dokumentation av kontrollen för den som är 15 år eller äldre och är folkbokförd där pedagogisk omsorg bedrivs	3
Anteckning om kontrollen saknas	3

Nedan redogörs för och ges mer detaljerade beskrivningar av vad de identifierade bristerna handlar om.

Bedömningsgrund 1 – kontroll av registerutdrag

Bedömningsgrund 1 fokuserar på om själva kontrollen av registerutdrag är genomförd. I Skolinspektionens tillsyn av bedömningsgrund 1 framkommer fyra olika typer av brister.

Fyra huvudmän har inte genomfört kontroll av registerutdrag för en eller flera personer

Enligt Skolinspektionens tolkning kräver regleringen i 2 kap. skollagen att registerutdrag visas upp för den inom en verksamhet som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon.²³ Registerkontrollen är en del av den lämplighetsprövning som äger rum i samband med rekrytering av personal.²⁴ Registerkontrollen ska bidra till att skydda barn som vistas i de aktuella verksamheterna mot övergrepp och annan brottslighet.²⁵ Den som inte visar upp ett registerutdrag får inte anställas, anlitas eller tas emot.²⁶ Arbetsgivaren avgör dock om en person som visar sig ha uppgift i belastningsregistret ska anställas, anlitas eller tas emot, eftersom det inte finns något förbud mot detta.²⁷

Det är 4 av de 30 granskade huvudmännen som inte har gjort kontroll av registerutdrag inför anställning eller mottagande av en eller flera personer. Det handlar om anställningar eller mottagande vid förskola. Bristen

²³ 2 kap. 31 § skollagen.

²⁴ Prop. 1999/2000:123, s. 21.

²⁵ Prop. 1999/2000:123, s. 19.

²⁶ Av 2 kap. 33 § skollagen framgår dock att den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.

²⁷ Prop. 2012/13:194, s. 20.

förekommer avseende olika yrkesroller inom förskola – pedagoger, rektorer, köks- och lokalvårdspersonal, fastighetsskötare samt vikarier och mottagna studenter som genomför en verksamhetsförlagd del av sin utbildning inom verksamheten.

Två huvudmän har i något fall genomfört kontrollen vid fel tidpunkt

Den som inte visar upp ett registerutdrag får inte anställas, anlitas eller tas emot.²⁸ Av detta följer att berörda personer ska visa upp ett registerutdrag innan de anställs, anlitas eller tas emot.

Hos 2 av 30 huvudmän har kontroll av registerutdrag gjorts för sent, det vill säga efter att personen har anställts, anlitats eller mottagits. I dessa fall konstateras brist kopplat till förskolor som har mottagit en feriearbetande ungdom respektive anställt en pedagog där datum för kontroll av registerutdrag inträffat efter datum för anställning eller mottagande.

Två huvudmän har i något fall genomfört kontrollen på personer som inte avses anställas, anlitas eller tas emot

Kontroll av registerutdrag ska enbart omfatta den som erbjuds anställning, inte alla som sökt anställningen. Syftet med en sådan ordning är dels integritetsskäl, dels en önskan att begränsa antalet registerutdrag. Kontroll av registerutdrag blir då det sista ledet i anställningsförfarandet. Erbjudandet om anställning lämnas med förbehåll för vad som kan framkomma vid kontrollen.²⁹ Motsvarande ordning gäller för personer som erbjuds att bli anlitate eller mottagna i verksamheten.

Det förekommer hos två huvudmän att kontroll av registerutdrag har genomförts även för personer som inte har fått något erbjudande om anställning, anlitage eller mottagande. I dessa två fall handlar bristen om att kontroll av registerutdrag genomförts i ett för tidigt skede i anställningsprocessen. I det ena fallet har kandidater ombetts ta med sig registerutdrag till en informationsträff, och i det andra har anställande rektor samlat in och tittat på registerutdrag från flera arbetssökande utan att ha beslutat om vem som ska erbjudas anställning. Detta innebär att arbetssökanden som sedan inte har erbjudits anställning felaktigt har ombetts visa upp registerutdrag.

Hos 15 huvudmän har kontrollen inte gjorts av den som fattat beslutet om att anställa, anlita eller ta emot någon

Enligt Skolinspektionens tolkning kräver regleringen i 2 kap. skollagen att registerutdrag visas upp för den inom en verksamhet som beslutar om att

²⁸ Av 2 kap. 33 § skollagen framgår dock att den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.

²⁹ Prop. 1999/2000:123, s. 21.

anställa, anlita eller ta emot någon.³⁰ Det är huvudmannen för den verksamhet som beslutar om att anlita eller på annat sätt ta emot någon som kan begära att ett utdrag ur belastningsregistret visas upp. Detta innebär, till exempel för en anställd i ett bemanningsföretag, att det är uppdragsgivaren som förestår den verksamhet i vilken arbetet ska utföras som har rätt att begära utdraget.

Hos 15 av de 30 granskade huvudmännen har kontroll av registerutdrag gjorts av annan person än den som beslutar om anställning, anlitan eller mottagande. När någon annan än den som beslutar om anställningen genomför kontrollen, exempelvis en administratör, utgör det en brist.

Bristen förekommer inom både förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Huvudsakligen berör bristen personal som anställts via kommunens bemanningsenhet, så som tillfälliga vikarier som arbetar som pedagoger, lokalvårdare och kökspersonal. I majoriteten av fallen har registerutdraget kontrollerats av en administratör på bemanningsenheten eller en chef inom en annan kommunal verksamhet, trots att det inte är den personen som har varit ansvarig för att anställa, anlita eller ta emot personalen.

Bedömningsgrund 2 – Dokumentation av kontrollen

Bedömningsgrund 2 fokuserar på att dokumentation av kontrollen är genomförd. I Skolinspektionens tillsyn av bedömningsgrund 2 framkommer fyra olika typer av brister.

Hos 20 huvudmän saknas anteckning om kontrollen för några anställda, anlitate eller mottagna

Kontrollen av registerutdrag ska dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp.³¹ Hos 20 av de 30 granskade huvudmännen saknas anteckning om att kontrollen är genomförd för en eller ett fåtal anställda, anlitate eller mottagna. Bristen att anteckning saknas förekommer både i förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Bland dem som mottagits till verksamheterna, är det vanligast att det handlar om att det saknas anteckning för personer som är under utbildning till lärare eller förskolelärare.

Hos 21 huvudmän har anteckningen inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon

Enligt Skolinspektionens tolkning är det den som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon som är ansvarig för att dokumentera att kontrollen genomförts genom att göra en anteckning om detta.

³⁰ 2 kap. 31 § skollagen.

³¹ 2 kap. 32 § skollagen.

Hos 21 av 30 granskade huvudmännen förekommer det att någon annan än den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon gjort anteckningen om att kontrollen är genomförd. Bristen finns i förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, och berör samtliga personalkategorier och yrkesroller. I de flesta fall handlar det om att en administratör på bemanningsenheten har gjort anteckningen, trots att det inte är den personen som beslutar om anställning, anlitande eller mottagande.

Hos 19 huvudmän förekommer att anteckningen saknar namn, datum eller att det finns en anteckning om innehållet i utdraget

En kontroll av ett registerutdrag får inte dokumenteras på något annat sätt än genom en anteckning om att utdraget har visats upp.³² Skälet till detta är bland annat att spridningen av uppgifter ur belastningsregistret bör begränsas i så stor utsträckning som möjligt, eftersom sådana uppgifter är integritetskänsliga.³³ Enligt myndighetens tolkning innefattar denna dokumentationsskyldighet ett krav på att det av anteckningen framgår vem som utfört kontrollen och när denna genomförts. Saknas denna information försvåras möjligheten att avgöra om anteckningen skett i rätt tid och gjorts av rätt person.

Hos 17 huvudmän finns brister som handlar om att det i anteckningen inte framgår vilket datum kontrollen har gjorts och/eller vem som har gjort den. Bristerna berör en eller flera personer som har anställts, anlitats eller mottagits. I vissa fall saknas endast datum eller namn, och i vissa fall saknas båda uppgifterna. Bristen förekommer inom förskola, pedagogisk omsorg och inom omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Hos två av de granskade huvudmännen finns noteringar i anteckningen om innehållet i registerutdraget. I båda fallen är det på förskola som bristen konstateras. Ena fallet gäller anställda förskolelärare och barnskötare och det andra gäller en person under utbildning som har mottagits i verksamheten.

Hos fyra huvudmän har registerutdrag sparats

Ett registerutdrag ska endast visas upp. Arbetsgivare och uppdragsgivare har inte rätt att behålla utdraget eller att få en kopia av det. Skälet till detta är bland annat att spridningen av uppgifter ur belastningsregistret bör begränsas i så stor utsträckning som möjligt, eftersom sådana uppgifter är integritetskänsliga.³⁴

Hos 4 av 30 granskade huvudmän har registerutdrag sparats för någon eller några anställda, anlitade eller mottagna. Bristerna finns inom förskola och gäller olika personalkategorier och yrkesroller såsom anställd rektor,

³² 2 kap. 32 § skollagen.

³³ Prop. 2020/21:152, s. 38.

³⁴ Prop. 2020/21:152, s. 38.

tillfällig vikarie, fastighetsskötare samt mottagna lärarstudenter inom ramen för deras verksamhetsförlagda utbildning.

Bedömningsgrund 3 och 4 – kontroll av registerutdrag och dokumentation av kontrollen för den som är 15 år eller äldre och är folkbokförd där pedagogisk omsorg bedrivs

Bedömningsgrund 3 och 4 fokuserar på att kontroll av registerutdrag genomförs och att kontrollen dokumenteras, för den som är 15 år eller äldre och folkbokförd på en adress där pedagogisk omsorg bedrivs.

Brister hos de tre kommunerna som omfattas av kravet på registerkontroll av folkbokförda personer över 15 år

Hos de tre kommuner som omfattas av tillsynen vad gäller folkbokförda på adress där pedagogisk omsorg bedrivs har Skolinspektionen konstaterat brister avseende både genomförande av kontroll av registerutdrag och dokumentation av kontrollen. De tre kommunerna har en till tre verksamheter som har ingått i tillsynen.

Andra iakttagelser

I detta avsnitt ges en sammanfattande beskrivning av övrig information som har framkommit genom denna tematiska tillsyn. Underlaget för nedan beskrivna iakttagelser utgörs av intervjusvar och dokumentanalyser från samtliga besök, oavsett om besöket resulterade i en konstaterad brist eller inte. Uppgifterna har inte använts i bedömningen av om huvudmännen efterlever regelverket, utan är iakttagelser som är relevanta för att förstå i vilka sammanhang som huvudmän verkar.

Digitala system uppges vara försvårande för dokumentation av kontrollen i några fall

I intervjuerna framkommer det att hos 11 av 30 huvudmännen förekommer digitala system som försvårar för den som beslutar om anställningen, anlitandet eller mottagandet att dokumentera kontrollerna på ett korrekt sätt. I majoriteten av fallen handlar det om att systemet inte har något definierat utrymme för att dokumentera vem det är som har genomfört kontrollen eller när kontrollen genomfördes.

I två fall handlar det om att det är en annan person än den som beslutar om anställningen, anlitandet eller mottagandet i verksamheten som har administrativ tillgång till det digitala systemet. Det innebär att det av praktiska skäl är den personen som dokumenterar att den som beslutar om anställningen, anlitandet eller mottagandet har genomfört kontroll av registerutdrag.

Flera olika digitala system hos en och samma huvudman försvårar dokumentation

Några av huvudmännen uppger i sina intervjusvar att de hanterar flera olika digitala system inom kommunen eftersom olika enheter ansvarar för olika personalkategorier och yrkesroller. Det medför ibland att dokumentationen inte blir korrekt, beroende på vilket system som används och vilka funktioner som finns i systemet. Exempelvis kan det handla om att anställningsavtal för personal inom lokalvård, matbespisning och fastighetsskötsel administreras i ett annat digitalt system än för förskolelärare och barnskötare.

Avslutande kommentar

Registerkontrollen ska bidra till att skydda barn och elever mot övergrepp och rekrytering till brottslig verksamhet. Den ska därigenom bidra till att skapa en trygg miljö för barnen i förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Registerkontrollen ska även bidra till att platsen där pedagogisk omsorg bedrivs är trygg. Ett led i detta är att lägeskommunen ska genomföra registerkontroll för alla som är 15 år eller äldre och som folkbokförs på en adress där pedagogisk omsorg bedrivs.

För den som anställer, anlitar eller mottar är registerkontrollen en del av den lämplighetsprövning som görs inför att personer anställs, anlitas eller tas emot i verksamheterna. Det finns inget förbud mot att anställa, anlita eller motta någon med eventuella uppgifter i utdraget; det är upp till arbetsgivaren eller uppdragsgivaren att bedöma lämpligheten.

Registerkontroll är med andra ord ett av flera verktyg som arbetsgivaren eller uppdragsgivaren har till förfogande för att bidra till att skydda barn och elever från övergrepp och för att skapa en trygg miljö.³⁵

Skolinspektionen ser allvarligt på de brister som framkommit i hanteringen av registerkontrollen hos de 30 granskade kommunala huvudmännen.

Kontroll av registerutdrag ska genomföras som en barnskyddande åtgärd vid anställning, anlitan och mottagande i förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Dokumentationen av kontrollen behöver hanteras korrekt, för att det inte ska råda några oklarheter kring om, av vem och när den gjorts.

Resultatet av denna tillsyn visar att det behövs ett aktivt arbete för att säkerställa att registerkontrollen genomförs och görs i enlighet med regleringen vid anställning, anlitan eller mottagande vid förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Särskilt allvarligt när kontroll av registerutdrag inte genomförs

Vid fyra av de granskade kommunala huvudmännen har man inte genomfört kontroll av registerutdrag inför beslut om att anställa, anlita eller ta emot en eller flera personer. Skolinspektionen vill understryka att det är en särskilt allvarlig brist. Huvudmän ska verka för att motverka risker för att barn utsätts för övergrepp.³⁶

Brister konstateras även inom pedagogisk omsorg, där registerkontroll ska genomföras både avseende personalen och avseende personer som är 15 år eller äldre och folkbokförda på en adress där pedagogisk omsorg bedrivs.

³⁵ Prop. 1999/2000:123 s. 16–19.

³⁶ Prop. 1999/2000:123 s. 17–19.

Enbart tre kommuner omfattades av tillsynen i denna del, men brister konstaterades i samtliga fall. Skolinspektionens tillsyn indikerar att kommunerna behöver bli mer uppmärksamma och ha rutiner för att registerkontroll ska genomföras även för denna grupp.

Tillsynen visar på brister i hanteringen av registerkontrollen

Skolinspektionen uppfattar att det finns en vilja hos huvudmän att genomföra kontroll av registerutdrag i enlighet med bestämmelserna. Däremot finns det relativt ofta brister i handhavandet av kontrollen och i dokumentationen av kontrollen. Bristerna kan riskera barns säkerhet och att integritetskänsliga uppgifter om personal och mottagna personer i verksamheten sprids.

Dokumentationen viktig för barns säkerhet

Att det saknas dokumentation av att kontroll av registerutdrag är gjord för en eller flera personer hos de granskade huvudmännen kan tyckas vara en administrativ fråga. Men det finns risker med inkorrekt dokumentation av kontroller. Hos 27 av de 30 granskade huvudmännen är dokumentationen antingen inte gjord eller så är den inte utförd på korrekt sätt. Det innebär att en anställande chef, eller en ny chef vid ett chefsbyte, inte kan försäkra sig om att kontroll av registerutdrag är genomförd på befintlig personal. En konsekvens av brister i dokumentationen av kontrollen är risken att det finns personal i verksamheten som arbetsgivaren inte har kontrollerat. Det kan även försvåra för arbetsgivaren att veta när registerkontroll behöver förnyas för exempelvis vikarier.

Ett exempel på något som har lett till brist är när de digitala systemen som används under anställningsprocesser inte tillhandahåller rätt funktioner. Det försvårar för den som beslutar om anställningen, anlitandet eller mottagandet att genomföra dokumentation i enlighet med författningarna.

Det förekommer även att anteckningar saknas för mottagna personer inom förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, exempelvis personer under utbildning till lärare eller förskolelärare eller personer inom arbetsmarknadspolitiska program. Ett skäl till det är att det sällan sluts ett avtal för dessa funktioner. Därmed finns ingen självklar plats för anteckningen.

Kontrollen ska göras av den som fattar beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon

Registerutdraget utgör en del av bedömningsunderlaget när en arbetsgivare ska avgöra om en person är lämplig att anställa, anlita eller tas emot. Det är Skolinspektionens tolkning att registerutdrag ska visas upp för den inom en verksamhet som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon. Hos 15 av de 30 huvudmännen har kontroll av registerutdrag genomförts av en annan person än den som beslutat om anställning,

anlitande eller mottagande. Något utrymme för att delegera denna uppgift till någon annan inom verksamheten, till exempel en personalhandläggare eller administratör, lämnas enligt myndighetens uppfattning inte av lagstiftningen.

Skolmyndigheters arbete med registerkontroll

Hösten 2024 genomförde Skolinspektionen en tematisk tillsyn av registerkontroller vid kommunala grundskolor. En rapport efter tillsynen publicerades våren 2025.³⁷ Denna tillsyn av förskola, pedagogisk omsorg och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds har genomförts inom ett regeringsuppdrag. Uppdraget var att *granska att huvudmannen säkerställer att registerkontroll sker inom förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds avseende personer som enligt skollagen ska visa upp ett utdrag ur belastningsregistret*.³⁸ Inom ramen för regeringsuppdraget har Skolinspektionen även genomfört en tematisk tillsyn av registerkontroll på fritidshem med enskild huvudman.

Samtidigt har Skolverket på uppdrag av regeringen tagit fram ett stödmaterial för att förebygga sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever. Där ingår bland annat stöd för rutiner vid rekrytering, rutiner för det vardagliga arbetet, skolklimatet och personalens kompetens.³⁹

Riksdagen antog den 27 maj 2026 regeringens förslag till utökade registerkontroller inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Förändringarna innebär bland annat att registerkontrollen även ska omfatta vissa uppgifter i misstankeregistret, inte enbart belastningsregistret. Ändringarna träder i kraft den 15 juli 2026.⁴⁰ Samma dag utökas också antalet brottstyper som framgår av registerutdraget.⁴¹

Mot bakgrund av den genomförda tematiska tillsynen ser Skolinspektionen positivt på insatser som uppmärksammar huvudmän på vikten av en korrekt registerkontroll.

³⁷ Skolors kontroll av registerutdrag inför anställning (2025).

³⁸ Utbildningsdepartementet (2025).

³⁹ Skolverket (2026).

⁴⁰ Prop. 2025/26:174, bet. 2025/26:UbU29, rskr 2025/26:300.

⁴¹ Förordning (2026:763) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Referenser

Förordning (1999:1134) om belastningsregister.

Förordning (SFS 2024:917) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Förordning (2026:763) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Lag (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

Proposition 1999/2000:123 *Lämplighetsprövning av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.*

Proposition 2009/10:165 *Den nya skollagen för kunskap, valfrihet och trygghet.*

Proposition 2012/13:194 *Stärkt skydd för barn mot sexuella övergrepp.*

Proposition 2020/21:152 *Vissa insatser för ökad lärarkompetens.*

Proposition 2025/26:174 *Utökade registerkontroller i skolväsendet.*

Riksdagsskrivelse 2025/26:300.

Skollagen (2010:800).

Skolinspektionen (2025) *Skolors kontroll av registerutdrag inför anställning.*
Dnr: 2024:4177.

Skolverket (2003) Uppföljning av lagstiftningen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg:
Redovisning av ett regeringsuppdrag. Dnr: 01-2002:1807.

Skolverket (2026) *Stödmaterialet – Förebygg sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever.* Hämtad 2026-04-16.

Svensk författningssamling (2022:241).

Utbildningsdepartementet (2025) *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolinspektion.*

Utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU29. *Utökade registerkontroller i skolväsendet.*

Bilaga 1 Granskade huvudmän

Granskade huvudmän	Förskola i kommunal regi finns	Pedagogisk omsorg i kommunal regi finns	Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i kommunal regi finns
Avesta kommun	X		X
Borlänge kommun	X	X	X
Falköpings kommun	X		X
Falu kommun	X		X
Haninge kommun	X	X	X
Helsingborgs kommun	X		X
Härryda kommun	X	X	X
Karlskoga kommun	X		X
Karlskrona kommun	X		X
Klippans kommun	X	X	X
Kristianstads kommun	X		X
Kumla kommun	X		X
Kungälv kommun	X	X	X
Landskrona kommun	X		X
Lerums kommun	X		X

Markaryds kommun	X	X	
Mölnåls kommun	X	X	
Mörbylånga kommun	X	X	X
Norrköpings kommun	X	X	X
Osby kommun	X	X	
Oxelösunds kommun	X		X
Sjöbo kommun	X	X	X
Strömstads kommun	X	X	
Sundsvalls kommun	X	X	X
Säters kommun	X	X	
Sölvesborgs kommun	X	X	X
Tranås kommun	X	X	
Trollhättans kommun	X	X	X
Växjö kommun	X		X
Ystads kommun	X		X

Bilaga 2. Registerkontroll vid fritidshem med enskild huvudman

Registerkontroll vid fritidshem med enskild huvudman

Tematisk tillsyn av 80 fritidshem med enskild huvudman
Diarienummer: 2025:5116

Tematisk tillsyn

Tematisk tillsyn är en inspektionsform där Skolinspektionen detaljerat och systematiskt granskar ett utvalt område för att kontrollera att verksamheter uppfyller gällande författningskrav. Området är utvalt efter en riskanalys. De granskade verksamheterna får enskild återkoppling i form av beslut och som regel presenteras även resultaten i en rapport. Rapporten baseras på verksamheterna som har granskats, och kan inte ge en nationell bild av det aktuella området. Utgångspunkten för en tematisk tillsyn är alla barns och elevers lika rätt till en god utbildning i en trygg miljö.

Citera gärna Skolinspektionens rapporter, men kom ihåg att uppge källa: Skolinspektionen, rapportens namn och år.

Skolinspektionen, Tematisk tillsyn 2025

Diarienummer: 2025:5116

ISBN 978-91-990735-0-7

Innehåll

Registerkontroll vid fritidshem med enskild huvudman.....	1
Sammanfattning	4
Inledning	6
Det här visar tillsynen	12
Av 80 granskade fritidshem med enskild huvudman har 53 brister i arbetet med registerkontroll	12
Bedömningsgrund 1 – kontroll av registerutdrag.....	13
Bedömningsgrund 2 – Dokumentation av kontrollen	15
Andra iakttagelser	18
Digitala system uppges vara försvårande för dokumentation av kontrollen i några fall	18
Avslutande kommentar	19
Särskilt allvarligt när kontroll av registerutdrag inte genomförs.....	19
Tillsynen visar på brister i hanteringen av registerkontrollen	20
Skolmyndigheters arbete med registerkontroll	21
Referenser	22
Bilaga 1 Granskade fritidshem	23

Sammanfattning

Registerkontroll ska genomföras som en barnskyddande åtgärd. Skolinspektionen har granskat arbetet med att genomföra registerkontroll inför anställning, anlitande och mottagande vid fritidshem med enskild huvudman. Resultatet visar att 53 av 80 fritidshem med enskild huvudman har brister i kontroll av registerutdrag eller i dokumentation av kontrollen.

Det är viktigt att barn och elever garanteras en trygg och säker skolgång. Registerkontroll är ett led i att skydda barn och elever mot övergrepp och annan brottslighet, inklusive att rekryteras till kriminella nätverk.¹ Inför ett erbjudande om anställning, anlitande eller mottagande på ett fritidshem ska därför ett registerutdrag visas upp. Den som omfattas av kraven på att visa upp registerutdrag får inte anställas, anlitas eller tas emot utan att registerutdrag har visats upp.²

I den här tematiska tillsynen har Skolinspektionen granskat att kontroll av registerutdrag genomförs och att kontrollen dokumenteras enligt författningarna. I tillsynen ingick att fritidshem med enskild huvudman har kontrollerat registerutdrag för personer som anställts, anlits och mottagits vid fritidshemmen. Det innebär att olika personalkategorier omfattas av tillsynen, bland annat fritidspedagoger anställda av huvudmannen, vikarier anlitate via bemanningsföretag och personer under utbildning till lärare eller förskolelärare eller personer i yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning.

I rapporten redovisar vi tillsynens resultat och slutsatser. Beskrivningarna i rapporten gäller de 80 fritidshem med enskild huvudman som har granskats och avser inte att ge en nationell bild.

¹ Ett registerutdrag avseende arbete i skola och förskola innehåller uppgifter om påföljd eller åtalsunderlåtelse som meddelas för mord, dråp, grov misshandel, människorov, alla sexualbrott, barnpornografibrott, grovt rån, involverande av underårig i brottslighet och brott mot terroristbrottslagen eller motsvarade äldre lagstiftning. Om påföljden även avser något annat brott kommer även uppgifter om det brottet finnas med i utdraget (se 22 § tredje stycket förordningen [1999:1134] om belastningsregister). Syftet med regleringen är att skydda barn och unga mot övergrepp, se prop. 1999/2000:123, s. 14 ff samt prop. 2020/21:152, s. 41. Se även prop. 1999/2000:123, s. 19 och prop. 2025/26:174, s. 10–11.

² Se avsnittet nedan om aktuell lagstiftning.

Det förekommer brister i arbetet med registerkontroll hos 53 av 80 granskade fritidshem

Sammantaget visar tillsynen att det finns brister i arbetet med kontroll av registerutdrag eller dokumentation av kontrollen hos 53 av de 80 fritidshem med enskild huvudman som ingått i tillsynen.

Hos 31 av de 80 granskade fritidshemmen föreligger brister kopplade till kontroll av registerutdrag. Hos 46 av de 80 fritidshemmen föreligger brister kopplade till dokumentation av kontrollen. Hos 24 av de granskade fritidshemmen föreligger brister i både kontroll av registerutdrag och dokumentation av kontrollen. När en verksamhet har bedömts ha en eller flera brister i arbetet med registerkontroll betyder det att bristen identifierats vid minst en anställning, ett anlitande eller ett mottagande av personer i huvudmannens verksamheter. I vissa fall handlar det alltså om bristfällig hantering vid enstaka tillfällen och i andra fall vid flera tillfällen.

De brister som identifierats gällande kontroll av registerutdrag är:

- kontroll av registerutdrag är inte genomförd
- kontrollen görs vid fel tidpunkt
- kontrollen görs på personer som inte avses anställas, anlitas eller tas emot
- kontrollen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon.

De brister som har identifierats gällande dokumentation av kontrollen är:

- anteckning om kontrollen saknas
- anteckningen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon
- anteckningen om registerkontrollen saknar datum eller namn på den som gjort kontrollen och/eller att något dokumenterats om registerutdragets innehåll
- utdraget ur belastningsregistret har sparats.

Särskilt allvarligt när kontroll av registerutdrag inte genomförs

Kontroll av registerutdrag ska genomföras vid anställning, anlitande och mottagande på fritidshem som en barnskyddande åtgärd.

Vid 5 av 80 de granskade fritidshemmen med enskild huvudman har inte kontroll av registerutdrag genomförts inför beslut om att anställa, anlita eller ta emot en eller flera personer. Skolinspektionen vill understryka att det är en särskilt allvarlig brist. Skolinspektionen ser också allvarligt på att det vid fyra granskade fritidshem har arbetat personer i verksamheten innan kontroll av registerutdrag är gjord.

Dokumentation av kontrollen ska också hanteras korrekt, för att det inte ska råda några oklarheter kring om, av vem och när kontrollen gjorts.

Brister i dokumentation av kontrollen kan även leda till att integritetskänsliga uppgifter sprids.

Inledning

Det är viktigt att barn och elever garanteras en trygg och säker skolgång. Barn i fritidshemsverksamhet är beroende av de vuxna som de kommer i kontakt med. Registerkontroll är ett led i att skydda barn och elever mot att utsättas för övergrepp och annan brottslighet.³ För att säkerställa att vuxna som arbetar inom skolan är lämpliga är det nödvändigt att arbetsgivare kontrollerar om de har begått allvarliga brott. Inför ett erbjudande om anställning, anlitande eller mottagande vid fritidshemmet ska därför ett registerutdrag visas upp.⁴

Därför har Skolinspektionen genomfört tillsynen

Lagen om registerkontroll infördes år 2001. Några år därefter följde Skolverket upp lagstiftningen. Skolverket konstaterade då att de barnskyddande aspekterna av lagen tillämpades relativt väl, även om lagen efterlevdes sämre vid hastigt uppkomna vakanser. Därtill konstaterades att avsteg betydligt oftare gjordes beträffande de integritetsskyddande aspekterna, framför allt att utdrag begärdes in för tidigt i anställningsprocessen.⁵

Sedan lagstiftningen om registerkontroll först infördes har mycket hänt med brottsutvecklingen i Sverige. Sverige har i dag allvarliga utmaningar med en grov organiserad brottslighet med kriminella nätverk där även barn i allt yngre åldrar dras in, både som utövare av och som offer för grov brottslighet. Den brottslighet som påverkar resten av samhället påverkar också skolväsendet. De kriminella finns där barn finns: i skolan, i centrum och på sociala medier. Skolväsendet har en central roll som skyddsfaktor när det gäller att motverka brottslighet och rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk.⁶

Syfte och inriktning

Genom denna tematiska tillsyn⁷ har Skolinspektionen kontrollerat att berörda fritidshem med enskild huvudman uppfyller författningarnas krav

³ 1 Ett registerutdrag avseende arbete i skola och förskola innehåller uppgifter om påföljd eller åtalsunderlåtelse som meddelas för mord, dråp, grov misshandel, människorov, alla sexualbrott, barnpornografibrott, grovt rån, involverande av underårig i brottslighet och brott mot terrorisbrottslagen eller motsvarade äldre lagstiftning. Om påföljden även avser något annat brott kommer även uppgifter om det brottet finnas med i utdraget (se 22 § tredje stycket förordningen [1999:1134] om belastningsregister). Syftet med regleringen är att skydda barn och unga mot övergrepp, se prop. 1999/2000:123 s. 14 ff samt prop. 2020/21:152 s. 41. Se även promemoria "Utökad kontroll av uppgifter i belastningsregistret", U2024/01028, 5 april 2024 s. 16.

⁴ Se avsnittet nedan om aktuell lagstiftning.

⁵ Skolverket 2003, s. 5–6.

⁶ Prop. 2025/26:174, s. 10–11.

⁷ En tematisk tillsyn innebär en detaljerad och systematisk granskning inom ett avgränsat område för att kontrollera att den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagstiftningen.

beträffande kontroll av registerutdrag när personal anställs, anlitas eller tas emot.

Rättslig reglering

Bakgrund till regleringen om krav på registerkontroll i skolan

Bestämmelser om registerkontroll av anställda inom skolväsendet infördes ursprungligen i lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg, som trädde i kraft den 1 januari 2001.⁸ Syftet med lagen var att stärka barns och ungdomars skydd mot främst sexuella övergrepp genom att förhindra att personer som dömts för vissa brott anställs inom de aktuella verksamheterna.⁹ Enligt lagen om registerkontroll skulle all personal som har direkt kontakt med barn och ungdomar, men även annan personal som arbetar i verksamheterna, lämna in ett utdrag ur belastningsregistret inför att de anställs, anlitas eller tilldelas arbete.

Bestämmelserna om registerkontroll har därefter införts i skollagen. Den 1 juli 2021 ändrades lydelsen på så vis att ett registerutdrag enbart ska visas upp för arbetsgivaren i stället för att lämnas in. Detta i syfte att skydda de anställdas integritet.¹⁰ Kontrollen ska sedan dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp.¹¹

Eftersom det i lagstiftningen inte finns något förbud mot att anställa, anlita eller ta emot personal trots att det i registerutdraget finns anteckningar om brott, har det i tillsynen inte kontrollerats hur fritidshemmet bedömt i dessa eventuella fall.¹²

Aktuell lagstiftning

Av 2 kap. 31 § skollagen framgår att den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anställas.

Registerutdrag som avses i första stycket ska visas upp även av den som

⁸ Lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

⁹ I förarbetena framhålls att regleringen inte innebär ett absolut skydd mot att direkt olämpliga personer anställs utan att registerkontrollen utgör ett komplement till anställningsförfarandet i övrigt. Se prop. 1999/2000:123, s. 16.

¹⁰ Prop. 2020/21:152, s. 38 f.

¹¹ 2 kap. 32 § skollagen.

¹² Prop. 2009/10:165, s. 280.

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,
2. under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i första stycket, eller
3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i första stycket.

Registerutdraget ska i de fall som avses i andra stycket visas upp för den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon på ett sådant sätt som avses där. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

Av 2 kap. 32 § skollagen framgår att en kontroll av ett registerutdrag enligt 31 § ska dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp. Anteckningen ska göras av den inom verksamheten som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon. Någon annan dokumentation om kontrollen får inte göras.

Av 2 kap. 33 § skollagen (i fortsättningen benämnd undantagsregeln) framgår att den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.

Bedömningsgrunder

Nedan beskrivs de två bedömningsgrunder som tillsynen utgått ifrån.

Bedömningsgrund 1

Den som erbjuds en anställning, arbete eller praktik i fritidshem visar upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen, om inte en undantagssituation föreligger. (2 kap. 31 och 33 §§ skollagen)

Bedömningsgrund 2

Registerkontrollen dokumenteras genom en anteckning. (2 kap. 32 § skollagen)

Registerkontroll ska genomföras för personal som ska anställas, anlitas eller tas emot

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat att fritidshem med enskild huvudman har genomfört kontroll av registerutdrag för personal på fritidshem. Tillsynen har begränsats till personer som har anställts, anlitas eller mottagits från och med den 1 juli 2023.¹³ När det gäller tillfälliga vikarier som inte är verksamma vid tidpunkten för tillsynen omfattar kontrollen även personer som anställts eller anlitas en månad tillbaka i tiden. Det har även ingått att kontrollera om registerkontrollen genomförts i rätt tid. Registerkontrollen ska göras i samband med beslut om anställning, anlitage eller mottagande; med det avses innan personalen har anställts, anlitas eller tagits emot. Registerkontroll ska bara göras för den som faktiskt ska erbjudas en anställning, anlitas eller tas emot. Det innebär exempelvis att registerutdrag inte ska kontrolleras vid arbetsintervjun för samtliga kandidater som sökt en tjänst. Det har också ingått att kontrollera att registerkontrollen genomförts av den som beslutat om att anställa, anlita eller ta emot någon.

Den som erbjuds en förnyad anställning hos samma huvudman inom ett år är undantagen från kravet på registerkontroll.¹⁴ I dessa fall har arbetsgivaren alltså möjlighet att göra undantag från huvudregeln att personen ska visa upp ett registerutdrag. Skolinspektionen har i denna tillsyn kontrollerat om personer som anställts, anlitas eller tagits emot omfattas av undantagsregeln, för att kunna bedöma vilka som ingår i tillsynen.

Registerkontrollen ska dokumenteras genom en anteckning

Skolinspektionen har kontrollerat att den inom verksamheten som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon har gjort en anteckning om att registerkontroll är genomförd. Tillsynen har även omfattat att det av den anteckning som ska göras framgår vid vilket datum kontrollen har gjorts samt vem som har gjort den. Vidare har tillsynen omfattat att det uppvisade registerutdraget inte lämnas över till och sparas av den som beslutar om anställning, anlitage eller mottagande. Slutligen har det ingått i tillsynen att kontrollera att ingen information om innehållet i registerutdraget har dokumenterats.

Enskilda huvudmän omfattas inte av samma regelverk avseende att bevara handlingar som kommunala huvudmän.¹⁵ Även enskilda huvudmän har dock en skyldighet enligt 2 kap. 32 § skollagen att dokumentera att ett registerutdrag har visats upp. Enligt Skolinspektionens bedömning följer det av detta krav även en skyldighet att under viss tid bevara dokumentationen.

¹³ Totalt omfattas 506 personer av tillsynen på de 80 fritidshemmen.

¹⁴ 2 kap. 33 § skollagen.

¹⁵ Kommunala förvaltningsmyndigheter och andra offentliga myndigheter är skyldiga att registrera och bevara handlingar enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och arkivlagen (1990:782).

Personalkategorier som ingår i tillsynen

Anställda – innebär anställd personal som arbetar på fritidshemmet, som till exempel lärare och fritidspedagoger. Rektor, som oftast är anställd, ingår inte, eftersom rektorn anställs av huvudmannen.

Anlitade – innebär personer som erbjuds eller tilldelas arbete på fritidshemmet, genom uppdrag eller anställning hos någon som ingår avtal med den som bedriver fritidshemmet, exempelvis personal som anlitas via bemanningsföretag.

Mottagna – innebär personer som är under utbildning till lärare eller förskolelärare eller personer i yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning som tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen. Personer som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats ingår också.

Tillsynens genomförande

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av 80 fritidshem med enskild huvudman under hösten 2025. De skolor vars fritidshem ingick i tillsynen bedrev förskoleklass, grundskola (årskurs 1–3) och fem av dem även anpassad grundskola (årskurs 1–3). I urvalet fanns en variation vad gäller huvudmännens storlek; både huvudmän med endast en skola och huvudmän med flertalet skolor ingår. I tillsynen omfattas flera olika personalkategorier, se blå ruta på sid 10 för utförlig förklaring av personalkategorierna.

Tillsynen har genomförts med oanmälda verksamhetsbesök.¹⁶ Utredarna har under verksamhetsbesöken:

- genomfört dokumentstudier på plats
- intervjuat rektorn
- vid behov intervjuat annan funktion än rektor som fattar beslut om att anställa, anlita eller ta emot personer
- vid behov kompletterat intervjun via telefon eller digitalt

¹⁶ Ett oanmält skolbesök innebär att Skolinspektionen aviserar sin ankomst med mycket kort varsel eller i vissa fall inte alls. I tillsynen har denna form av besök motverkat risken att skolor som inte genomfört kontrollen eller dokumenterat anteckningen försöker göra detta i efterhand inför Skolinspektionens tillsyn.

- vid behov inhämtat ytterligare uppgifter för att få tillräckligt bedömningsunderlag i tillsynsärendet
- upprättat en tjänsteanteckning.

Efter verksamhetsbesöket har det samlade underlaget för beslut kommunicerats till huvudmannen med möjlighet att lämna synpunkter.

Skolinspektionen har redovisat bedömningarna i ett beslut för varje fritidshem ställt till huvudmannen, som anger om det finns brister enligt de författningar som ligger till grund för tillsynen. I besluten redovisas vilka omständigheter som ligger till grund för bedömningarna och vilka åtgärder som huvudmannen behöver vidta vid konstaterade brister.

Det är huvudmannens ansvar att genomföra verksamheten i enlighet med författningarna. Det är också huvudmannens ansvar att vidta nödvändiga åtgärder utifrån Skolinspektionens beslut.

I samband med beslut med brist har utredarna även erbjudit huvudmannen ett samtal om beslutet med möjlighet att ställa frågor.

Det här visar tillsynen

Det här avsnittet presenterar resultatet från tillsynen. I en tillsyn kontrollerar Skolinspektionen att den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra författningar. Tillsynen resulterar i bedömningar av om det föreligger brist i förhållande till krav i bestämmelser eller inte. I det här kapitlet beskriver vi vilka brister som har identifierats genom den tematiska tillsynen.

Inledningsvis sammanfattas antalet brister som har konstaterats, totalt och per bedömningsgrund. Därefter ges mer detaljerade beskrivningar av vad de identifierade bristerna handlar om i sju avsnitt, uppdelat efter typ av brist.

Av 80 granskade fritidshem med enskild huvudman har 53 brister i arbetet med registerkontroll

Sammantaget är det 53 av de 80 granskade fritidshemmen med enskild huvudman som inte når upp till författningarnas krav avseende kontroll av registerutdrag och/eller dokumentation av kontrollen.

Hos 31 av de 80 granskade fritidshemmen föreligger brister som har med kontroll av registerutdrag att göra (bedömningsgrund 1), och 46 har brister kopplade till dokumentation av kontrollen (bedömningsgrund 2), se tabell 1. Hos 24 av de 80 granskade fritidshemmen föreligger brister på båda bedömningsgrunderna. När ett fritidshem har bedömts ha en eller flera brister i sin registerkontroll betyder det att bristen identifierats vid minst en anställning, ett anlitande eller ett mottagande av personal i verksamheten. I vissa fall handlar det om bristfällig hantering vid enstaka tillfällen och i andra fall vid flera tillfällen.

I tillsynen ingår personer som anställts, anlitats och mottagits i fritidshemmet. På de granskade 80 fritidshemmen är det vanligast att det är anställda som ingår i tillsynen. Av de fritidshem som ingått i tillsynen har tre haft anlitad personal och tio mottagen personal. I tillsynen är all anlitad personal tillfälliga vikarier.

Nedan följer en beskrivning av de brister som Skolinspektionen har sett. De återfinns även i tabell 1.

Tabell 1. Antal fritidshem med enskild huvudman med olika typer av brister

Bedömningsgrunder, uppdelade på typ av brist	Antal fritidshem
Bedömningsgrund 1 – kontroll av registerutdrag	31
Kontroll av registerutdrag har inte genomförts	5
Kontrollen görs vid fel tidpunkt ¹⁷	16
Kontrollen görs på personer som inte avses anställas, anlitas eller tas emot	7
Kontrollen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon	11
Bedömningsgrund 2 – dokumentation av kontrollen	46
Anteckning om kontrollen saknas	21
Anteckningen har inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon	9
Anteckningen om registerkontrollen saknar datum eller namn på den som gjort kontrollen och/eller att något dokumenterats om registerutdragets innehåll	11
Utdraget ur belastningsregistret har sparats	34

* Observera att respektive fritidshem kan ha flera konstaterade brister per bedömningsgrund.

Nedan redogörs för och ges mer detaljerade beskrivningar av vad de identifierade bristerna handlar om.

Bedömningsgrund 1 – kontroll av registerutdrag

Bedömningsgrund 1 fokuserar på att själva kontrollen av registerutdrag är genomförd. I Skolinspektionens tillsyn av bedömningsgrund 1 framkommer fyra olika typer av brister.

På fem fritidshem har kontroll av registerutdrag inte genomförts för en eller flera personer

Enligt Skolinspektionens tolkning kräver regleringen i 2 kap. skollagen att registerutdrag ska visas upp för den inom en verksamhet som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon.¹⁸ Registerkontrollen är en del av den lämplighetsprövning som äger rum i samband med rekrytering av personal.¹⁹ Registerkontrollen ska bidra till att skydda barn som vistas i de

¹⁷ Med "fel tidpunkt" avses att registerkontroll inte genomförs i samband med beslut om anställning, anlitan eller mottagande.

¹⁸ 2 kap. 31 § skollagen.

¹⁹ Prop. 1999/2000:123, s. 21.

aktuella verksamheterna mot övergrepp och andra brott.²⁰ Den som inte visar upp ett registerutdrag får inte anställas, anlitas eller tas emot.²¹ Arbetsgivaren avgör dock om en person som visar sig ha uppgift i belastningsregistret ska anställas, anlitas eller tas emot, eftersom det inte finns något förbud mot detta.²²

På 5 av de 80 granskade fritidshemmen har man inte genomfört någon kontroll av registerutdrag inför anställning av en eller flera personer. På tre av fritidshemmen rör bristen personal som återanställts vid fritidshemmet och att tiden för undantaget på obligatorisk registerkontroll har passerat när de anställdes.²³ På de andra två fritidshemmen rör bristen tillfälliga vikarier som anlitas via bemanningsföretag. I dessa fall har rektorn vid fritidshemmen förlitat sig på att bemanningsföretagen genomför kontrollen. Oavsett om bemanningsföretaget har genomfört en kontroll eller inte utgör det ändå en brist, eftersom det är den som beslutar om anställning, anlitan eller mottagande till fritidshemmet som ska genomföra kontroll av registerutdrag och dokumentation av kontrollen.

Kontroller har i något eller några fall gjorts vid fel tidpunkt på 16 fritidshem

Den som inte visar upp ett registerutdrag får inte anställas, anlitas eller tas emot.²⁴ Av detta följer att berörda personer ska visa upp ett registerutdrag innan de anställs, anlitas eller tas emot.

På 16 fritidshem har kontroll av registerutdrag gjorts för sent, det vill säga efter att personen har anställts, anlits eller mottagits. När kontroll av registerutdrag sker för sent, förekommer det att registerkontrollen antingen sker före tillträde i verksamheten, eller när personen redan arbetat en period. Tillsynen visar att det förekommer på fyra fritidshem att personer har arbetat i verksamheten innan kontrollen är gjord av den som beslutat om anställningen, anlitan eller mottagandet.

Sju fritidshem har genomfört kontroll på personer som inte avses anställas, anlitas eller tas emot

Kontroll av registerutdrag ska enbart omfatta den som erbjuds anställning, inte alla som sökt anställningen. Syftet med en sådan ordning är dels

²⁰ Prop. 1999/2000:123, s. 19.

²¹ Av 2 kap. 33 § skollagen framgår dock att den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.

²² 2012/13:194, s. 20.

²³ Av 2 kap. 33 § skollagen framgår att den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.

²⁴ Av 2 kap. 33 § skollagen framgår dock att den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon har visat upp ett registerutdrag.

integritetsskäl, dels en önskan att begränsa antalet registerutdrag. Kontroll av registerutdrag blir då det sista ledet i anställningsförfarandet. Erbjudandet om anställning lämnas med förbehåll för vad som kan framkomma vid kontrollen.²⁵ Motsvarande ordning gäller för personer som erbjuds att bli anlitade eller mottagna i verksamheten.

Det förekommer på sju fritidshem att kontroll av registerutdrag har genomförts även för personer som inte har fått något erbjudande om anställning, anlitande eller mottagande. Det kan till exempel handla om att den som genomför intervjun har uppmanat samtliga sökande i en rekryteringsprocess att visa upp registerutdraget redan vid intervjutillfället. Detta innebär att arbetssökande som sedan inte har erbjudits anställning felaktigt har ombetts visa upp registerutdrag.

På elva fritidshem är det inte den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon som gjort kontrollen

Enligt Skolinspektionens tolkning kräver regleringen i 2 kap. skollagen att registerutdrag visas upp för den inom en verksamhet som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon.²⁶ Det är huvudmannen för den verksamhet som beslutar att anlita eller på annat sätt ta emot någon som kan begära att ett utdrag ur belastningsregistret visas upp. Detta innebär, till exempel för en anställd i ett bemanningsföretag, att det är uppdragsgivaren som förestår den verksamhet i vilken arbetet ska utföras som har rätt att begära utdraget.

11 av 80 granskade fritidshem har bedömts inte leva upp till bestämmelserna eftersom en annan person än den som beslutat om en eller flera anställningar, anlitande eller mottagande har genomfört kontrollen. På de flesta av dessa elva fritidshem har registerutdraget kontrollerats av en person som arbetar administrativt inom verksamheten, så som biträdande rektor eller en administratör, trots att rektorn varit den som anställt, anlitat eller mottagit personen.

Andra brister som förekommer är att vid mottagande av personer under utbildning till lärare eller förskolelärare förlitar sig rektorn på att handledaren eller biträdande rektorn genomför kontroll av registerutdrag.

Bedömningsgrund 2 – Dokumentation av kontrollen

Bedömningsgrund 2 fokuserar på dokumentation av att kontrollen av registerutdrag är genomförd. I Skolinspektionens tillsyn av bedömningsgrund 2 framkommer fyra olika typer av brister.

²⁵ Prop. 1999/2000:123, s. 21.

²⁶ 2 kap. 31 § skollagen.

På 21 fritidshem saknas anteckning om kontrollen för några anställda, anlitade eller mottagna

Kontrollen av registerutdrag ska dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp.²⁷ På 21 av 80 granskade fritidshem saknas anteckning om att kontrollen är gjord. När anteckning bedömts saknas berör bristen ofta en eller ett fåtal av personalen. Bristerna rör alla personalkategorier så som anställda, anlitade och mottagna.

Av de verksamheter som bedömts ha bristen att anteckning om kontrollen saknas, har majoriteten även bristen att registerutdrag sparats, se nedan.

På nio fritidshem har anteckningen inte gjorts av den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon

Enligt Skolinspektionens tolkning är det den som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon som är ansvarig för att dokumentera att kontrollen genomförts genom att göra en anteckning om detta.

På 9 av de 80 granskade fritidshemmen har brist konstaterats eftersom anteckningen om kontroll av registerutdrag är gjord av någon annan än den som fattat beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon. Bristerna rör en eller flera personer.

I flera fall har det varit en person som arbetar administrativt inom verksamheten som har gjort anteckningen. För en mottagen person var det handledaren som gjorde anteckningen.

På elva fritidshem saknar anteckningen datum eller namn eller så finns anteckning om innehållet i utdraget

En kontroll av ett registerutdrag får inte dokumenteras på något annat sätt än genom en anteckning om att utdraget har visats upp.²⁸ Skälet till detta är bland annat att spridningen av uppgifter ur belastningsregistret bör begränsas i så stor utsträckning som möjligt, eftersom sådana uppgifter är integritetskänsliga.²⁹ Enligt myndighetens tolkning innefattar denna dokumentationsskyldighet ett krav på att det av anteckningen framgår vem som utfört kontrollen och när denna genomförts. Om denna information saknas, försvåras möjligheten att avgöra om kontroll av registerutdrag har skett i rätt tid och av rätt person.

På 10 av de 80 granskade fritidshemmen finns brister som handlar om att det i anteckningen inte framgår vilket datum som kontrollen är gjord och/eller vem som har gjort kontrollen. Det är något vanligare att det är datumet som saknas än namn på den som har gjort kontrollen. På två av de granskade fritidshemmen har anteckning gjorts om innehållet i registerutdraget.

²⁷ 2 kap. 32 § skollagen.

²⁸ 2 kap. 32 § skollagen.

²⁹ Prop. 2020/21:152, s. 38.

Nästan hälften av fritidshemmen har sparat utdrag ur belastningsregistret

Ett registerutdrag ska endast visas upp. Arbetsgivare och uppdragsgivare har inte rätt att behålla utdraget eller en kopia av det. Skälet till detta är bland annat att spridningen av uppgifter ur belastningsregistret bör begränsas i så stor utsträckning som möjligt, eftersom sådana uppgifter är integritetskänsliga.³⁰

34 av 80 granskade fritidshem har sparade registerutdrag. Denna brist innebär att personer som anställts, anlitats eller mottagits i verksamheten har lämnat in sina registerutdrag, som därefter sparats. När bristen handlar om att registerutdrag sparas berör det ofta majoriteten av personalen.

³⁰ Prop. 2020/21:152, s. 38.

Andra iakttagelser

I detta avsnitt ges en sammanfattande beskrivning av övrig information som har framkommit genom denna tematiska tillsyn. Underlaget för nedan beskrivna iakttagelser utgörs av intervjusvar och dokumentanalyser från samtliga besök, oavsett om besöket resulterade i en konstaterad brist eller inte. Uppgifterna har inte använts i bedömningen av om fritidshemmen med enskild huvudman efterlever regelverket, utan är iakttagelser som är relevanta för att förstå i vilka sammanhang som dessa verkar.

Digitala system uppges vara försvårande för dokumentation av kontrollen i några fall

I intervjuerna hos de 80 fritidshemmen framkommer det i sex fall att man har digitala system som försvårar för den som beslutar om anställningen, anlitandet eller mottagandet att dokumentera kontrollen på ett korrekt sätt. I tre fall handlar det om att det är en annan person än den som beslutar om anställningen, anlitandet eller mottagandet i verksamheten som har administrativ tillgång till det digitala systemet. Det innebär att det av praktiska skäl är den personen som dokumenterar att den som beslutar om anställningen, anlitandet eller mottagandet har genomfört kontroll av registerutdrag.

Det vanligaste förfarandet är att administrativ personal, till exempel en löneadministratör eller HR-ansvarig, är den som har tillgång till det digitala systemet. Om någon annan person än den som fattar beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon dokumenterar att kontrollen är genomförd, medför det att förfarandet inte lever upp till bestämmelserna.

I resterande fall handlar det om att systemet inte har något definierat utrymme för att dokumentera vem det är som har genomfört kontrollen eller när kontrollen genomfördes. Utan dessa uppgifter går det inte att vid ett senare tillfälle avgöra om kontrollen har skett i rätt tid och av rätt person.

Avslutande kommentar

Registerkontrollen ska bidra till att skydda barn och elever mot övergrepp och rekrytering till brottslig verksamhet. Den ska därigenom bidra till att skapa en trygg miljö för barnen på fritidshem med enskild huvudman. För den som anställer, anlitar eller mottar är registerkontrollen en del av den lämplighetsprövning som görs inför att personer anställs, anlitas och tas emot i verksamheten. Det finns inget förbud mot att anställa, anlita eller motta någon med eventuella uppgifter i utdraget; det är upp till arbetsgivaren eller uppdragsgivaren att bedöma lämpligheten. Registerkontroll är med andra ord ett av flera verktyg som arbetsgivaren eller uppdragsgivaren har till förfogande för att bidra till att skydda barn och elever från övergrepp och för att skapa en trygg miljö.³¹

Skolinspektionen ser allvarligt på de brister som framkommit i hanteringen av registerkontrollen på de 80 granskade enskilda fritidshemmen. Kontroll av registerutdrag ska genomföras vid anställning, anlitan och mottagande vid fritidshem som en barnskyddande åtgärd. Dokumentationen av kontrollen behöver hanteras korrekt, för att det inte ska råda några oklarheter kring om, av vem och när den gjorts.

Resultatet av denna tillsyn visar att det behövs ett aktivt arbete för att säkerställa att registerkontrollen genomförs och görs i enlighet med regleringen vid anställning, anlitan eller mottagande vid enskilda fritidshem.

Särskilt allvarligt när kontroll av registerutdrag inte genomförs

Vid fem av de granskade fritidshemmen med enskild huvudman har man inte genomfört kontroll av registerutdrag inför beslut om att anställa, anlita eller ta emot en eller flera personer. Skolinspektionen vill understryka att det är en särskilt allvarlig brist. Fritidshem ska verka för att motverka risker för att barn utsätts för övergrepp.³²

Tillsynen visar att det förekommer på fyra fritidshem att personer har arbetat i verksamheten innan kontrollen är gjord av den som beslutat om anställningen, anlitan eller mottagandet. Det förfarandet utgör en risk för barnen i fritidsverksamheten, eftersom skyddet som en kontroll av registerutdrag innebär, inte nyttjas. Lagen är tydlig med att en person som omfattas av denna reglering inte får anställas, anlitas eller tas emot i verksamheten om personen i fråga inte visat upp ett registerutdrag.

³¹ Prop. 1999/2000:123, s. 16–19.

³² Prop. 1999/2000:123, s. 17–19.

Tillsynen visar på brister i hanteringen av registerkontrollen

Skolinspektionen uppfattar att det finns en vilja hos rektorer att genomföra kontroll av registerutdrag i enlighet med bestämmelserna. Däremot finns det relativt ofta brister i handhavandet av kontrollen och i dokumentationen av kontrollen. Bristerna kan riskera barns säkerhet och att integritetskänsliga uppgifter om personal och mottagna personer vid fritidshemmet sprids.

Dokumentationen viktig för barns säkerhet

Att det saknas dokumentation av att kontroll av registerutdrag är gjord för en eller flera personer på de granskade fritidshemmen kan tyckas vara en administrativ fråga. Men det finns risker med inkorrekt dokumentation av kontroller. Dokumentationen är antingen inte gjord eller inte utförd på korrekt sätt på 46 av de 80 granskade fritidshemmen. Det innebär att en rektor, eller en ny rektor vid ett rektorsbyte, inte kan försäkra sig om att kontroll av registerutdrag är genomförd på befintlig personal. En konsekvens av brister i dokumentationen av kontrollen är risken att det finns personal i verksamheten som arbetsgivaren inte har kontrollerat. Det kan även försvåra för arbetsgivaren att veta när registerkontroll behöver förnyas för exempelvis vikarier.

Ett exempel på något som har lett till brist är när de digitala systemen som används under anställningsprocesser inte tillhandahåller rätt funktioner. Det försvårar för den som beslutar om anställningen, anlitandet eller mottagandet att genomföra dokumentation i enlighet med författningarna.

Det förekommer även att anteckningar saknas för mottagna personer, exempelvis personer som är under utbildning till lärare eller förskolelärare eller personer inom arbetsmarknadspolitiska program. Ett skäl till det är att det sällan sluts ett avtal för dessa funktioner, och därmed finns ingen självklar plats för anteckningen.

Kontrollen ska göras av den som fattar beslut om att anställa, anlita eller ta emot någon

Registerutdraget utgör en del av bedömningsunderlaget när en arbetsgivare ska avgöra om en person är lämplig att anställa, anlita eller ta emot. Det är Skolinspektionens tolkning att registerutdrag ska visas upp för den inom en verksamhet som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot någon. Vid 8 av de 80 enskilda fritidshemmen har kontroll av registerutdrag genomförts av en annan person än den som beslutat om anställning, anlitan eller mottagande. Något utrymme för att delegera denna uppgift till någon annan inom verksamheten, till exempel en personalhandläggare eller administratör, lämnas enligt myndighetens uppfattning inte av lagstiftningen.

Skolmyndigheters arbete med registerkontroll

Hösten 2024 genomförde Skolinspektionen en tematisk tillsyn av registerkontroller vid kommunala grundskolor. I den ingick bland annat fritidspedagoger. En rapport efter tillsynen publicerades våren 2025.³³ Denna tillsyn av fritidshem med enskild huvudman har genomförts inom regeringsuppdraget att *granska att huvudmannen säkerställer att registerkontroll sker inom förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg respektive omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds avseende personer som enligt skollagen ska visa upp ett utdrag ur belastningsregistret*.³⁴ Inom ramen för regeringsuppdraget har Skolinspektionen även genomfört en tematisk tillsyn av kommunala huvudmäns registerkontroll inom förskola, pedagogisk omsorg samt omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds.

Samtidigt har Skolverket på uppdrag av regeringen tagit fram ett stödmaterial för att förebygga sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever. Där ingår bland annat stöd för rutiner vid rekrytering, rutiner för det vardagliga arbetet, skolklimatet och personalens kompetens.³⁵

Riksdagen antog den 27 maj 2026 regeringens förslag till utökade registerkontroller inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Förändringarna innebär bland annat att registerkontrollen även ska omfatta vissa uppgifter i misstankeregistret, inte enbart belastningsregistret. Ändringarna träder i kraft den 15 juli 2026.³⁶ Samma dag utökas också antalet brottstyper som framgår av registerutdraget.³⁷

Mot bakgrund av den genomförda tematiska tillsynen ser Skolinspektionen positivt på insatser som uppmärksammar fritidshem med enskilda huvudmän på vikten av en korrekt registerkontroll.

³³ Skolors kontroll av registerutdrag inför anställning (2025).

³⁴ Utbildningsdepartementet (2025).

³⁵ Skolverket (2026).

³⁶ Prop. 2025/26:174, bet. 2025/26:UbU29, rskr 2025/26:300.

³⁷ Förordning (2026:763) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Referenser

Förordning (1999:1134) om belastningsregister.

Förordning (SFS 2024:917) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Förordning (2026:763) om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Lag (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

Proposition 1999/2000:123 *Lämplighetsprövning av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.*

Proposition 2009/10:165 *Den nya skollagen för kunskap, valfrihet och trygghet.*

Proposition 2012/13:194 *Stärkt skydd för barn mot sexuella övergrepp.*

Proposition 2020/21:152 *Vissa insatser för ökad lärarkompetens.*

Proposition 2025/26:174 *Utökade registerkontroller i skolväsendet.*

Riksdagsskrivelse 2025/26:300.

Skollagen (2010:800).

Skolinspektionen (2025) *Skolors kontroll av registerutdrag inför anställning.*
Dnr: 2024:4177.

Skolverket (2003) Uppföljning av lagstiftningen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg:
Redovisning av ett regeringsuppdrag. Dnr: 01-2002:1807.

Skolverket (2026) *Stödmaterialet – Förebygg sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever.* Hämtad 2026-04-16.

Svensk författningssamling (2022:241).

Utbildningsdepartementet (2025) *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolinspektion.*

Utbildningsutskottets betänkande 2025/26:Ubu29. *Utökade registerkontroller i skolväsendet.*

Bilaga 1 Granskade fritidshem

Fritidshem	Huvudman
Adelövs friskola	Adelövs friskoleförening
Allsta skola	Allstabygdens skolförening
Alnöitskolan Sundsvall	Skolalliansen i Sverige AB
Al-Salamahskolan	Kulturella föreningen f välgörande ändamål
Antonskolan Österäng	Anton Utbildning AB
Azbuka Lyceum Grundskola	Azbuka Lyceum AB
Blomenbergsska skolan	Blomenbergsska skolan AB
Boukefs Småskola	Boukefs Privatskola AB
British Junior Primary, Eskilstuna	British Schools AB
Brunnbyskolan	Brunnby skola M-I Handelsbolag
Böskolans friskola	Böskolans friskola ek.för.
Centrumskolan i Hbg	Centrumskolan i Helsingborg Aktiebolag
Da Vinciskolan	Davi skolan Aktiebolag
Dalbackens Friskola	Dalbackens Friskola Ekonomisk förening
Djurgårdsskolan	Stiftelsen Djurgårdsskolan
Drakbergsskolan	Kannebäcks Friskoleförening
Eleverket	Danderyds enskilda skola Aktiebolag
Forsviks friskola	Forsviks friskola
Fridaskolan Kvillebäcken	Fridaskolorna AB
Fridaskolan, Vänersborg	Fridaskolorna AB
Friskolan Boken	Ciconias Ekonomisk förening
Friskolan i Kärna	Mona Hurtig Skol AB
Futuraskolan International Rådan	Futuraskolan AB
Fyrklövern Dibber	Dibber Fyrklövern AB
Förälldrakooperativet Gadden	Förälldrakoop. Gadden Ek.förening
Gottne Byskola	Gottnebygdens samhällsförening

Gottskär Grundskola	Gottskär Grundskola Ekonomisk förening
Granbergsdals ekonomiska förening	Granbergsdals skola, Ekonomisk förening
Heliås Kunskapscentrum AB	Heliås Kunskapscentrum AB
I ur och skur - Forsen	Fastighetsbolaget Sikforsbygden AB
I Ur och Skur Mullebo Mårtensbergsskolan	I Ur och Skur Mullebo, Ekonomisk förening
Innovitaskolan Banérporten	Banérportsskolan AB
Innovitaskolan Motala	Academedias fria grundskolor AB
Innovitaskolan Nyköping	Academedias Grundskolor AB
Internationella Engelska Skolan Sigtuna	Internationella Engelska Skolan i Sverige AB
Jensen grundskola Kvarnsjön	Jensen Education College AB
Jensen grundskola Sickla	Jensen Education College AB
Kingelstad Byskola	Kingelstad Byskola Handelsbolag
Kungsholmens friskola	Kungsholmens friskola ekonomisk förening
Kunskapsskolan Ystad	Kunskapsskolan i Sverige Aktiebolag
Lillgårdsskolan	Stiftelsen Lillgårdsskolan i Linköping
Lunds Montessorigrundskola	Föreningen Lunds Montessorigrundskola
Montessori Bjerred	Montessori-Bjerred Ekonomisk förening
Montessori Mondial Linköping	Pysslingen förskolor och skolor AB
Montessoriskolan Fyrkappan	Montessoriskolan Fyrkappan Ekonomisk förening
Nils Månssons Friskola	Nils Månssons Friskola AB
Njurunda Friskola	Njurunda friskola AB
Noblaskolan Nya Hovås F-5	Academedias Grundskolor AB
Nya Läroverket	Nya läroverket Luleå AB
Nya Skolan Egna Hem	Nya Skolan Sverige AB
Nya Skolan, Lilla Edet	Nya Skolan Sverige AB
Pilens Montessoriskola	Söderslätts Montessoriskola Ekonomisk förening
Pontos Grundskola	Pontos Grundskola väst AB
Ramlösa friskola	Ramlösa Friskola AB
Raoul Wallenbergsskolan Järvastaden	Raoul Wallenbergsskolorna AB

Rodrets friskola	Rodret Förskola & Skola Ekonomisk förening
Sally Bauer skolan F-6	Ideella Föreningen Sally Bauerskolorna
Skolan Lär	Lär i Värmdö AB
Skrea skola Falkenberg	Skolalliansen i Sverige AB
Språkskolan	Språkskolan i Umeå Ek. för.
Stiftelsen Backatorpsskolan	Stiftelsen Backatorpsskolan
Stiftelsen Önums friskola	Önums Friskola
Stockholm International Academy Hägersten	Mubarak Utbildning AB
Söderby friskola	Söderby Friskola Ekonomisk förening
Tofthagaskolan	Tofthaga förskola och skola ekonomisk förening
Tolvmans Friskola	Tolvmansskolans ekonomiska förening
Torsö Skärgårdsskola	Torsö Skärgårdsskola Ekonomisk förening
Tryserums friskola	Tryserums friskola Aktiebolag
Tyresö Montessoriskola	Montessori Förskolor och Skolor i Sverige AB
Umeå Montessoriskola	Umeå montessoriskola ek. för.
Vittra Luma Park	Vittraskolorna AB
Vittra Röda stan	Vittraskolorna AB
Vittra Samset	Vittraskolorna AB
Vrena friskola	Vrena Friskoleförening
Västanåskolan	Västanåskolans Ekonomiska förening
Västbergaskolan	Västbergaskolan AB
Västerhaninge Montessoriskola	Västerhaninge Montessoriskola Ekonomisk förening
Åsle Friskola	Åsle Friskola ekonomisk förening
Ösbyskolan AB	Ösbyskolan AB
Österåkersbygdens Friskola	Österåkersbygdens Friskoleförening